

Európska
komisia

USMERNENIE PRE PRÍJEMCOV

*európskych štrukturálnych
a investičných fondov
a súvisiacich nástrojov EÚ*

Europe Direct je služba, ktorá vám pomôže nájsť odpovede
na otázky týkajúce sa Európskej únie.

Bezplatné telefónne číslo (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Niektorí mobilní operátori nepovoľujú prístup
na čísla 00 800 alebo tieto hovory môžu spoplatňovať.

Ďalšie informácie o Európskej únii sú k dispozícii na internete (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2014

Obrázky: strana 12: ©Fifteen Cornwall Apprenticeship Programme; strany 23, 27, 29, 32, 35,
37, 41, 44, 47, 50, 51: ©Shutterstock

© Európska únia, 2014

Reprodukcia povolená pod podmienkou uvedenia zdroja.

Printed in Belgium

USMERNENIE PRE PRÍJEMCOV

*európskych štrukturálnych
a investičných fondov
a súvisiacich nástrojov EÚ*

Preambula

Viacročný finančný rámec Európskej únie (EÚ) na roky 2014 – 2020 umožňuje realizáciu novej generácie programov využívania finančných prostriedkov EÚ od 1. januára 2014.

[Nariadenie \(EÚ\) č. 1303/2013](#) stanovuje spoločné ustanovenia platné pre Európsky fond regionálneho rozvoja (**EFRR**), Európsky sociálny fond (**ESF**), Kohézny fond (**KF**), Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (**EPFRV**) a Európsky fond pre námorníctvo a rybníctvo (**EFNR**). Tieto fondy fungujú pod záštitou spoločného rámca označovaného ako **európske štrukturálne a investičné fondy** alebo **EŠIF**. Nariadenie vytyčuje aj ustanovenia potrebné na zabezpečenie účinnosti EŠIF a ich vzájomnú koordináciu a koordináciu s inými nástrojmi EÚ.

Článok 13 nariadenia vyzýva Komisiu, aby pripravila usmernenie pre príjemcov o tom, ako efektívne pristupovať k EŠIF a používať ich a ako využívať komplementaritu s inými nástrojmi príslušných politík Únie.

Termín „príjemcovia“ označuje širokú verejnosť od malých a stredných podnikov¹ (MSP) po veľké podniky a od verejných orgánov po mimovládne organizácie a organizácie občianskej spoločnosti. Týmto príjemcami môžu byť aj univerzity, študenti, výskumníci, poľnohospodári alebo rybári.

Potenciálne finančné prostriedky a postupy pri podávaní žiadostí sú rovnako pestré ako príjemcovia. Konkrétne usmernenia už existujú a každé Generálne riaditeľstvo Komisie poskytuje podrobné online informácie o svojej činnosti a nástrojoch financovania.

Tieto usmernenia pre príjemcov nemajú byť vyčerpávacím zoznamom dostupných fondov EÚ. Stavajú na spoločnom strategickom rámci (Príloha 1 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013), ktorý poskytuje základ na lepšiu spoluprácu medzi EŠIF a inými nástrojmi EÚ.

Ku každému **tematickému cieľu alebo TC** identifikovanému v nariadeniach o EŠIF poskytujú usmernenia prehľad doplnkových nástrojov dostupných na úrovni EÚ s podrobnými zdrojmi informácií, príklady osvedčených postupov pri kombinovaní rozličných prameňov finančných prostriedkov, ako aj popis príslušných orgánov a subjektov zapojených do riadenia jednotlivých nástrojov.

Odkazy uvedené v dokumente umožnia potenciálnym príjemcom nájsť si cestu v spleti materiálov dostupných online a povedú ich priamo k najužitočnejším webovým stránkam a dokumentom. K dispozícii je aj online kontrolný zoznam, ktorý pomôže potenciálnym príjemcom identifikovať najvhodnejšie zdroje financovania.

---

¹ „Malý alebo stredný podnik“ označuje mikropodnik, malý alebo stredný podnik podľa definície v odporúčaní Komisie č. 2003/361/ES⁴, ktorý:

- sa zaoberá hospodárskou činnosťou nezávisle od právnej formy,
- zamestnáva menej ako 250 ľudí (vyjadrené v ročných pracovných jednotkách: „počet zamestnancov“),
- nemá ročný obrat vyšší ako 50 miliónov EUR a jeho celková ročná súvaha nepresahuje 43 miliónov EUR.

Obsah

1. Úvod	6
2. Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF)	8
2.1. Prehľad a všeobecné princípy	8
2.2. Rozsah EŠIF	9
2.3. Riadne finančné riadenie.....	11
2.4. Vytváranie spolupôsobenia EŠIF	11
3. Ďalšie fondy EÚ – prehľad	13
3.1. Horizont 2020	13
3.2. Nástroj na prepojenie Európy (NPE)	15
3.3. Konkurencieschopnosť podnikov a malých a stredných podnikov (COSME – Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises).....	16
3.4. LIFE.....	17
3.5. Kreatívna Európa.....	18
3.6. Program pre zamestnanosť a sociálne inovácie (ZaSI).....	18
3.7. Erasmus+	19
3.8. Tretí program EÚ v oblasti zdravia	20
4. EŠIF a iné nástroje EÚ podľa tematických cieľov (TC)	21
4.1. TC 1: posilnenie výskumu, technologického vývoja a inovácií.....	22
4.2. TC 2: zlepšenie dostupnosti, využitia a kvality IKT.....	26
4.3. TC 3: posilnenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov (MSP), poľnohospodárskeho odvetvia (EPFRV) a odvetvia rybného hospodárstva a akvakultúry (EFNR)	28
4.4. TC 4: podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých odvetviach.....	31
4.5. TC 5: podpora prispôsobenia sa zmene klímy, prevencie a riadenia rizík	34
4.6. TC 6: zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov	36
4.7. TC 7: podpora trvalo udržateľnej dopravy a odstraňovanie kapacitných obmedzení v kľúčových sieťových infraštruktúrach.....	40
4.8. TC 8: podpora trvalo udržateľnej a kvalitnej zamestnanosti a podpora pracovnej mobility	43
4.9. TC 9: podpora sociálneho začleňovania, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii	46
4.10. TC 10: investície do školstva, odbornej prípravy a učňovskej prípravy na získavanie zručností a poskytovanie celoživotného vzdelávania	49
4.11. TC 11: posilňovanie inštitucionálnej kapacity verejných orgánov a zúčastnených strán a efektívnej verejnej správy	50
5. Ďalšie užitočné informácie	53
5.1. Online kontrolný zoznam pre príjemcov	53
5.2. Zviditeľnenie financovania EÚ	53
5.3. Financovanie EÚ a Charta základných práv	53
6. Slovník.....	54

1. ÚVOD

Stratégia Európa 2020, ktorá sa začala realizovať v roku 2010, je desaťročnou stratégiou Európskej únie pre rast a zamestnanosť.

EÚ si určila päť [hlavných cieľov](#), ktoré chce dosiahnuť do konca roka 2020. Tieto ciele sa týkajú nasledujúcich oblastí:

- zamestnanosť,
- výskum a vývoj,
- zmena klímy a energetická udržateľnosť,
- vzdelávanie,
- boj proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu.

Stratégiu Európa 2020 podporuje sedem [„hlavných iniciatív“](#). Tieto iniciatívy pomáhajú EÚ a vnútroštátnym orgánom posilniť ich úsilie v oblastiach, ktoré podporujú priority stratégie Európa 2020, a zahŕňajú: inovácie, digitálne hospodárstvo, zamestnanosť, mládež, priemyselnú politiku, boj proti chudobe a efektívne využívanie zdrojov.

EÚ je odhodlaná vytvárať nové a kvalitnejšie pracovné miesta. Chce tiež vytvoriť sociálne inkluzívnu spoločnosť. Tieto ciele predstavujú centrum stratégie [Európa 2020](#)² na vytváranie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu na celom kontinente.

Prostredníctvom podpory stratégie Európa 2020 pomáhajú EŠIF vyrovnávať rozdiely vo vývoji regiónov a ostrovov v EÚ. S cieľom maximalizovať vplyv EŠIF sa v nariadeniach (článok 9, nariadenie (EÚ) č. 1303/2013) uvádza jedenásť tematických cieľov (TC).

K týmto TC prispievajú aj iné nástroje EÚ a členským štátom sa odporúča využiť všetky dostupné nástroje financovania na európskej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.

---

2 Revízia stratégie Európa 2020 v polovici obdobia práve prebieha a začala sa verejnými ko zultáciami. Výsledky revízie budú k dispozícii v roku 2015 na webovej stránke stratégie Európa 2020.

TEMATICKÉ CIELE (TC)

1. Posilnenie výskumu, technologického vývoja a inovácií
2. Zlepšenie dostupnosti, využitia a kvality IKT
3. Posilnenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov, poľnohospodárskeho odvetvia (EPFRV) a odvetvia rybného hospodárstva a akvakultúry (EFNR)
4. Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých odvetviach
5. Podpora prispôsobenia sa zmene klímy, prevencie a riadenia rizík
6. Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov
7. Podpora trvalo udržateľnej dopravy a odstraňovanie kapacitných obmedzení v kľúčových sieťových infraštruktúrach
8. Podpora trvalo udržateľnej a kvalitnej zamestnanosti a podpora pracovnej mobility
9. Podpora sociálneho začleňovania, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii
10. Investície do školstva, odbornej a učňovskej prípravy na získavanie zručností a poskytovanie celoživotného vzdelávania
11. Posilňovanie inštitucionálnej kapacity verejných orgánov a zúčastnených strán a efektívnej verejnej správy

Finančná podpora môže mať podobu rôznych stimulov vrátane grantov, ocenení, zmlúv, splatnej pomoci a finančných nástrojov³.

Pre potenciálnych príjemcov finančnej podpory EÚ sa proces prístupu k finančným prostriedkom nedávno značne zjednodušil. Zmeny zahŕňajú:

- jednotnú mieru uhrádzania nákladov známu ako „jeden projekt – jedna miera financovania,“
- paušálnu sadzbu pre nepriame náklady a iné zjednodušené možnosti nákladov,
- 90-dňový termín platby pre príjemcov v rámci politiky súdržnosti,
- elektronickú výmenu údajov medzi príjemcami a riadiacimi orgánmi predpokladanú v roku 2016 vo všetkých členských štátoch EÚ.

Viac ako 75 % rozpočtu EÚ spravujú členské štáty samy. Zvyšok centrálnie spravuje Európska komisia, niekedy s podporou svojich výkonných agentúr.

---

3 Zmluvy o službách, práci a dodávkach financovaných z rozpočtu EÚ (výberové konania) nie sú hlavnou témou tohto usmernenia. Ďalšie informácie o nich nájdete na webovej stránke Európskej komisie pod položkou [Verejné zákazky a financovanie](#).

2. EURÓPSKE ŠTRUKTURÁLNE A INVESTIČNÉ FONDY (EŠIF)

2.1. Prehľad a všeobecné princípy

Európska komisia a členské štáty spoločne spravujú EŠIF v súlade s princípom subsidiarity. Tento princíp znamená, že EÚ prijíma opatrenia len vtedy, ak sú účinnejšie ako opatrenia na vnútroštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni. Na využitie finančných prostriedkov existujú rôzne kritériá oprávnenosti:

- **Časové obdobie:** obdobie, počas ktorého možno vykonať činnosti a uplatniť si výdavky, je obmedzené.
- **Rozsah zásahu:** spolufinancovať možno len určité typy činností.
- **Kategórie nákladov:** niektoré kategórie nákladov sú vylúčené.
- **Zemepisná poloha činností:** oprávnené sú len niektoré zemepisné polohy.
- **Trvácnosť činností:** po ukončení činnosti môže byť nutné udržiavať investície isté minimálne obdobie.
- **Typy príjemcov:** na podporu majú oprávnenie len isté typy podnikov, orgánov alebo hospodárskych aktérov.

Členské štáty musia vypracovať strategické plány s investičnými prioritami pokrývajúcimi päť EŠIF. Nazývajú sa **dohody o partnerstve**. Podrobnosti cieľov, ktoré plánujú dosiahnuť pomocou dostupných zdrojov, sa uvádzajú vo vnútroštátnych alebo regionálnych **operačných programoch (OP) (programy rozvoja vidieka (PRV) v prípade EPFRV)**. Operačné programy majú za cieľ reagovať na sociálno-ekonomické a environmentálne problémy v príslušnej krajine alebo v regióne. Členské štáty sa musia zamerať na fondy tam, kde sú najpotrebnejšie a budú mať najväčší vplyv. Možno nevyužijú všetky dostupné financované témy a modely uvedené v nariadeniach.

Za riadenie konkrétnych programov sú zodpovedné **riadiace alebo vnútroštátne orgány** ustanovené jednotlivými členskými štátmi. Spolu s monitorovacími výbormi⁴ sú zodpovedné za:

- vypracovanie a použitie výberových postupov a kritérií oprávnenosti,
- poskytovanie informácií potenciálnym príjemcom, ako sú napríklad informácie o minimálnej a maximálnej veľkosti projektu, finančnom pláne a časovom rámci,
- zabezpečenie toho, aby projekty zapadli do rámca príslušných fondov,
- finančné riadenie a kontrolu programov.

Žiadosti o financovanie je potrebné poslať vnútroštátnemu alebo regionálnemu orgánu, ktorý riadi príslušný program. Pred žiadosťou o grant by si potenciálni príjemcovia mali overiť investičné priority, kritériá oprávnenosti a postup pri podávaní žiadostí programu vo svojom regióne a krajine. Kontaktné údaje všetkých príslušných riadiacich alebo vnútroštátnych orgánov pre jednotlivé krajiny možno nájsť v odkazoch uvedených nižšie.

[EFRR/KF](#) – [ESF](#) – [EPFRV](#) – [EFNR](#)

⁴ Monitorovacie výbory zvyčajne tvoria príslušné regionálne a miestne orgány vrátane príslušných verejných orgánov, ekonomických a sociálnych partnerov, príslušných subjektov prezentujúcich občiansku spoločnosť vrátane environmentálnych partnerov, mimovládnych organizácií, subjektov zodpovedných za podporu sociálneho začleňovania, rovnosť pohlaví a nediskrimináciu v súlade s inštitučným a právnym rámcom členského štátu.

2.2. Rozsah EŠIF

Rokovania medzi členskými štátmi a Európskou komisiou rozhodnú o tom, čo možno financovať prostredníctvom EŠIF. Priority sú stanovené vo vnútroštátnych alebo regionálnych viacročných programoch. V praxi sa môžu členské štáty rozhodnúť klásť dôraz na rozličné činnosti v rôznych regiónoch EÚ. Oprávnenosť preto závisí od rozsahu programu v jednotlivých regiónoch alebo krajinách.

S cieľom znížiť rozdiely v úrovni rozvoja jednotlivých krajín sa finančné prostriedky politiky súdržnosti zacielujú na najchudobnejšie regióny a členské štáty⁵.

EURÓPSKY FOND REGIONÁLNEHO ROZVOJA (EFRR)

EFRR sa zameria na posilnenie hospodárskej a sociálnej súdržnosti v EÚ prostredníctvom odstraňovania nerovnováhy medzi regiónmi.

EFRR prispeje k všetkým 11 tematickým cieľom. Väčšinu svojich zdrojov však vyčlení na⁶:

- výskum a vývoj – 39,9 miliardy EUR,
- malé a stredné podniky – 32,8 miliardy EUR,
- nízkouhlíkové hospodárstvo – 30,1 miliardy EUR,
- dopravná a energetická infraštruktúra – 25,6 miliardy EUR.

EFRR tiež podporí cezhraničnú, nadnárodnú a medziregionálnu spoluprácu v súlade s cieľom európskej územnej spolupráce. Môže sem patriť partnerstvo s tretími kraji-

5 Ďalšie informácie nájdete na [mape oprávnenosti regiónov](#).

6 Provizórne sumy na základe 28 dohôd o partnerstve odovzdaných Komisii. Presné sumy budú známe po prijatí všetkých operačných programov.

nami susediacimi s EÚ prostredníctvom programov v rámci [nástroja európskeho susedstva](#) a [nástroja predvstupovej pomoci](#).

KOHÉZNY FOND (KF)

Kohézny fond sa zameriava na členské štáty s hrubým národným dôchodkom (HND) na obyvateľa nižším ako 90 % priemeru EÚ⁷. Snaží sa o zníženie hospodárskych a sociálnych rozdielov a podporu udržateľného rozvoja.

KF podporí len TC č. 4, 5, 6 a 7. Jeho odhadovaná štruktúra financovania⁸ je takáto:

- infraštruktúra dopravných a energetických sietí – 33 miliárd EUR,
- ochrana životného prostredia – 17,2 miliardy EUR,
- nízkouhlíkové hospodárstvo – 7 miliárd EUR.

EURÓPSKY SOCIÁLNY FOND (ESF)

ESF je hlavným európskym nástrojom na podporu pracovných miest, pomoc ľuďom pri získavaní lepšieho zamestnania a zabezpečovanie spravodlivejších pracovných príležitostí pre všetkých občanov EÚ.

ESF sa zameria na obmedzený počet priorít s cieľom zabezpečiť skutočný účinok pri riešení kľúčových problémov členských štátov, ktorými sú:

7 Členské štáty s nárokom na financovanie z KF sú: Bulharsko, Cyprus, Česká republika, Estónsko, Grécko, Chorvátsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko.

8 Provizórne sumy na základe 28 dohôd o partnerstve odovzdaných Komisii. Presné sumy budú známe po prijatí všetkých operačných programov.

- zamestnanosť – 30 miliárd EUR,
- vzdelávanie – 26 miliárd EUR,
- sociálne začleňovanie – 21,3 miliardy EUR,
- inštitucionálne kapacity – 3,6 miliardy EUR.

Spolu so sumou 3,2 miliardy EUR špeciálne vyhradených prostriedkov pre iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí to predstavuje viac ako 86 miliárd EUR⁹, ktoré budú investované do ľudí v Európe v nasledujúcich siedmich rokoch.

EURÓPSKY POĽNOHOSPODÁRSKY FOND PRE ROZVOJ VIDIEKA (EPFRV)

Politika rozvoja vidieka EÚ pomáha vidieckym oblastiam EÚ reagovať na rozličné výzvy a príležitosti, ktoré majú pred sebou v 21. storočí v hospodárskej, environmentálnej či sociálnej oblasti.

EPFRV predstavuje mechanizmus financovania v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) a má rozpočet vo výške 95,57 miliardy EUR. Politika rozvoja vidieka sa v súlade so stratégiou Európa 2020 a celkovou SPP sústreďuje na tri prierezové ciele:

- konkurencieschopnosť poľnohospodárstva,
- udržateľné riadenie prírodných zdrojov a boj proti zmene klímy,
- vyvážený územný rozvoj vidieckych oblastí.

S cieľom dosiahnuť efektívne riadenie politiky rozvoja vidieka prostredníctvom programov rozvoja vidieka (PRV) sú tieto tri ciele podporované šiestimi kľúčovými prioritami:

- odovzdávanie vedomostí a inovácie v poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve a vidieckych oblastiach,
- zlepšovanie konkurencieschopnosti všetkých typov poľnohospodárstva a posilňovanie životaschopnosti poľnohospodárskych podnikov,
- podpora organizácie potravinového reťazca a riadenia rizík v poľnohospodárstve,
- obnova, ochrana a posilnenie ekosystémov závislých od poľnohospodárstva a lesného hospodárstva,
- podpora účinnosti zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v odvetviach poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva,
- podpora sociálneho začleňovania, zmierňovania chudoby a hospodárskeho rozvoja vo vidieckych oblastiach.

EURÓPSKY FOND PRE NÁMORNÍCTVO A RYBÁRSTVO (EFNR)

S rozpočtom vo výške 5,7 miliardy EUR EFNR podnecuje udržateľný rybolov a udržateľnú akvakultúru. Zlepší zhromažďovanie vedeckých údajov a kontrolu a uplatňovanie právnych predpisov v oblasti rybolovu. Podporí aj tvorbu pracovných miest a diverzifikáciu v komunitách závislých od rybolovu a realizáciu integrovanej námornej politiky.

FINANČNÉ NÁSTROJE

V niektorých prípadoch možno EŠIF použiť na podporu **finančných nástrojov**, ktoré pomáhajú finančne životaschopným investíciám priniesť ovocie. Finančné nástroje majú za cieľ zvýšiť pákový efekt investícií EÚ pritiahnutím ďalších zdrojov od verejných a súkromných investorov.

9 Suma 86 miliárd EUR je vyššia ako právne vyžadovaný minimálny zaručený podiel (t. j. 80 miliárd EUR). Provizórne sumy na základe 28 dohôd o partnerstve odovzdaných Komisii. Presné sumy budú známe po prijatí všetkých operačných programov.

Pre riadiace orgány je k dispozícii krátka referenčná príručka o [finančných nástrojoch v programoch EŠIF na roky 2014 – 2020](#).

► **Ďalšie informácie:** Informácie o tom, kde možno zistiť viac o EŠIF a prístupe k finančným prostriedkom, získate na týchto odkazoch pre jednotlivé fondy.

[EFRR a KF](#) – [ESF](#) – [EPFRV](#) – [EFNR](#)

2.3. Riadne finančné riadenie

V období 2014 – 2020 predstavujú EŠIF viac ako tretinu rozpočtu EÚ.

EÚ je odhodlaná bojovať proti podvodom, korupcii a akýmkoľvek iným nelegálnym činnostiam, ktoré by mohli ovplyvniť jej rozpočet. Systémy riadenia a kontroly ustanovené orgánmi členských štátov sa zameriavajú na prevenciu, zisťovanie a nápravu nezrovnalostí vrátane podvodov. Tieto orgány budú monitorovať

riziká podvodov v súvislosti s EŠIF. Na všetkých úrovniach sa tiež prikladá veľký význam riziku poškodenia reputácie spojenému s podvodom a korupciou.

Akékoľvek podozrenie na podvod by sa malo nahlásiť príslušným vnútroštátnym orgánom alebo Európskemu úradu pre boj proti podvodom (OLAF – European Anti-fraud Office) cez [systém oznamovania podvodov \(FNS – Fraud Notification System\)](#).

2.4. Vytváranie spolupôsobenia EŠIF

Kumulatívny účinok EŠIF môže skutočne pomôcť miestnym ekonomikám. V praxi existuje mnoho projektov, ktoré úspešne a kreatívne využili rozličné formy investícií z rôznych programov EŠIF.

ODBORNÁ PRÍPRAVA BUDÚCICH CELEBRITNÝCH ŠÉFKUCHÁROV

Renomovaná reštaurácia šéfkuchára Jamieho Olivera „Fifteen Cornwall“ v Cornwalle v Spojenom kráľovstve úspešne využila finančné prostriedky EFRR aj ESF na spustenie svojho podnikania a programu odbornej prípravy pre učňov. Reštaurácia použila podstatné finančné prostriedky z ESF, aby znevýhodneným mladým ľuďom vo veku od 16 do 24 rokov umožnila absolvovať odbornú prípravu pre šéfkuchárov v štátom uznávanom učňovskom programe. Samotná kritikmi vychvaľovaná reštaurácia bola vybudovaná vďaka finančnej podpore z EFRR.

Od mája 2006 učňovský program Fifteen Cornwall prijal viac ako 140 učňov, z ktorých 70 % varí dodnes. Program každoročne investuje 1 milión GBP do miestneho hospodárstva prostredníctvom politiky 70 % miestnych zdrojov. Okrem 86 ukončených učňovských pozícií reálne vytvoril 80 pracovných miest.

INOVATÍVNY MIX FINANCOVANIA STAROSTLIVOSTI O STARŠÍCH ĽU- DÍ VO VIDIECKYCH OBLASTIACH NEMECKA

V oblasti Meklenburskej jazernej plošiny bola miestna akčná skupina (MAS) iniciatívy Leader z tohto regiónu požiadaná, aby pomohla zabezpečiť financovanie výstavby špeciálneho rezidentského centra pre miestnych ľudí trpiacich demenciou. Cieľom bolo umožniť obyvateľom spoločný život s partnerom v bezpečnom a podpornom prostredí. Starú textilnú fabriku prerobili na pobytové zariadenie Malchow Island pre ľudí s demenciou a projektové investície pomohli zachovať túto budovu, ktorá pre vidiecke spoločenstvo predstavuje hodnotné dedičstvo. Vyžiadalo si to prierezový projektovo-rozvojový prístup a kombináciu troch rôznych zdrojov financovania EÚ: EPFRV, ESF a EFRR.

Ďalšie informácie o [projekte Malchow Island](#) a iných príkladoch prepojení EPFRV s inými fondmi EÚ.

Táto posledná prípadová štúdia ukazuje, čo môže dosiahnuť iniciatíva [miestneho rozvoja riadeného spoločenstvom](#) (CLLD – community-led local development). Opisuje prístup, ktorý tradičnú rozvojovú politiku „zhora nadol“ obracia hore nohami. V rámci CLLD preberajú kontrolu miestni ľudia a vytvoria miestne partnerstvo (MAS), ktoré navrhuje a realizuje stratégiu integrovaného rozvoja.

Stratégie CLLD často vzniknú z konkrétnych výziev či problémov miestneho spoločenstva – úpadok tradičných priemyselných odvetví, ako je rybolov a farmárstvo, rebelantská mládež, zmena klímy alebo zlé služby a možnosti bývania predstavujú len niekoľko príkladov. CLLD umožňuje analyzovať a riešiť problémy v ich miestnom kontexte a zároveň spája všetky významné politiky a aktérov.

Stratégia je navrhnutá tak, aby budovala na sociálnej, environmentálnej a hospodárskej sile spoločenstva, a nie iba jednoducho vyplácala finančné prostriedky na riešenie komunitných problémov. Partneri získavajú dlhodobé finančné prostriedky – a rozhodujú o tom, ako sa použijú.

Hoci sa prístup CLLD pôvodne rozvinul vo vidieckych oblastiach prostredníctvom podpory z EPFRV a potom sa použil v rybárskych a pobrežných oblastiach s financovaním EFRH¹⁰/EFNR, teraz je tu príležitosť rozšíriť ho do oblastí bežne pripadajúcich pod ESF a EFRR.

V dohode o partnerstve musia členské štáty uviesť, ktoré fondy použijú v rámci prístupu CLLD, prečo využívajú tieto fondy, v akých typoch oblastí sa použijú a ako budú fondy spolupracovať.

Ďalší zaujímavý spôsob spojenia EŠIF je cez prístup **integrovaných územných investícií (ITI – Integrated territorial investment)**, pri ktorom stratégia integrovaného rozvoja vyžaduje integrovaný prístup zahŕňajúci investície z ESF, EFRR alebo z Kohézneho fondu, ktoré možno doplniť pomocou EPFRV alebo EFNR.

---

¹⁰ Európsky rybársky fond na obdobie 2007 – 2013

3. ĎALŠIE FONDY EÚ – PREHĽAD

Táto časť sa zaoberá len fondmi EÚ, ktoré majú silný potenciál na spolupôsobenie s EŠIF. Väčšina z nich sa vzťahuje na viac ako jeden tematický cieľ. Prevažna ostatných fondov EÚ je centrálnne riadená a prideľovaná prostredníctvom výziev na predkladanie ponúk.

3.1. Horizont 2020

[Horizont 2020](#) je rámcovým programom EÚ pre výskum a inovácie. Podporuje rozvoj činností od nápadu po účasť na trhu so zameraním sa na vynikajúce projekty bez ohľadu na zemepisnú polohu. Rozdeľuje sa na tri piliere zodpovedajúce jeho hlavným prioritám:

- vynikajúca veda,
- vedúce postavenie v priemysle,
- spoločenské výzvy.

Pilier **vynikajúcej vedy** podporuje vedu svetovej úrovne v Európe prostredníctvom rozvoja, prilákania a udržania talentov v oblasti výskumu a podpory rozvoja najlepších výskumných infraštruktúr.

Celkové finančné prostriedky na obdobie rokov 2014 – 2020	milióny EUR
Európska rada pre výskum (ERV) Hraničný výskum od najlepších individuálnych tímov	13 095
Budúce a vznikajúce technológie Výskum prostredníctvom spolupráce na otváraní nových oblastí inovácií	2 696
Akcie Marie Skłodowska-Curie (MSCA – Marie Skłodowska-Curie actions) Príležitosti odbornej prípravy a kariérneho rozvoja	6 162
Výskumné infraštruktúry (vrátane elektronickej infraštruktúry) Zabezpečenie prístupu k zariadeniam svetovej úrovne	2 488

Pilier **vedúceho postavenia v priemysle** podporuje kľúčové technológie, ako je napríklad mikroelektronika, a pokročilú výrobu v rámci existujúcich a vznikajúcich od-

vetví. Zameriava sa aj na prilákание ďalších súkromných investícií do výskumu a inovácií a podporu inovatívnych malých a stredných podnikov v Európe.

Celkové finančné prostriedky na obdobie rokov 2014 – 2020	milióny EUR
Vedúce postavenie v rámci podporných a priemyselných technológií (LEIT – Leadership in enabling & industrial technologies) (IKT, nanotechnológie, materiály, biotechnológie, výroba, vesmír)	13 557
Prístup k prostriedkom financovania rizika Získavanie súkromných financií a rozvojového kapitálu	2 842
Inovácie v malých a stredných podnikoch Posilnenie všetkých foriem inovácií vo všetkých typoch malých a stredných podnikov	616

Spoločenské výzvy podporujú výskum a inovácie v oblastiach, ako je klíma, životné prostredie a doprava, ktoré majú vplyv na občanov a širokú verejnosť. Tento pilier

napomáha rozvoj prelomových riešení pochádzajúcich z medzidisciplinárnej spolupráce, ktorá zahŕňa sociálne a humanitné vedy.

Celkové finančné prostriedky na obdobie rokov 2014 – 2020	milióny EUR
Zdravie, demografická zmena a blahobyt	7 472
Potravinová bezpečnosť, udržateľné poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, morský, námorný a vnútrozemskovodný výskum a biohospodárstvo	3 851
Bezpečná, čistá a účinná energia	5 931
Inteligentná, zelená a integrovaná doprava	6 339
Boj proti zmene klímy, životné prostredie, účinnosť zdrojov a suroviny	3 081
Inkluzívna, inovatívna a premýšľavá spoločnosť	1 310
Bezpečná spoločnosť	1 695

Okrem troch pilierov načrtnutých vyššie sa v rámci programu Horizont 2020 definovali aj dva osobitné ciele.

Celkové finančné prostriedky na obdobie rokov 2014 – 2020	milióny EUR
Osobitný cieľ: šírenie excelentnosti a rozširovanie účasti	816
Celkové finančné prostriedky na obdobie rokov 2014 – 2020	milióny EUR
Osobitný cieľ: veda so spoločnosťou a pre spoločnosť	462

AKO FUNGUJE PROGRAM HORIZONT 2020?

Po **výzvach na predkladanie ponúk** Komisia vyberá projekty s pomocou nezávislých hodnotiteľov a odborníkov¹¹. Nápad na projekt je potrebné odovzdať do stanoveného termínu, musia byť v súlade s jasne stanovenými témami a musia obsahovať požadovanú partnerskú štruktúru, ktorá je zvyčajne medzinárodná.

Po uplynutí termínu sa všetky ponuky v rámci výzvy dôkladne preskúmajú, pričom sa overí ich oprávnenosť a vyhodnotí ich kvalita. Finančné prostriedky sa udelia najlepším návrhom projektov, ktoré zodpovedajú limitom celkového dostupného rozpočtu.

Program Horizont 2020 je otvorený akémukoľvek právnomu subjektu alebo medzinárodnej organizácii. Žiadatelia musia splniť podmienky stanovené v [nariadení \(EÚ\) č. 1290/2013](#), ako aj akékoľvek osobitné podmienky uvedené v príslušnom viacročnom alebo ročnom pracovnom programe.

¹¹ Ďalšie informácie o [najímaní odborníkov a ich spôsobe hodnotenia projektov](#).

Prevláda princíp minimálne troch krajín¹², ale dostupné sú aj programy pre výskumníkov individuálnych podnikov.

► Užitočné odkazy

Portál pre účastníkov bol vytvorený ako internetový portál pre žiadateľov v rámci programov EÚ pre výskum a inovácie. Ponúka rôzne služby ako pomoc pre potenciálnych príjemcov pri zabezpečovaní fi-

nancovania. Žiadateľom sa odporúča [zaregistrovať sa](#) na [portáli](#) a získať tak plný prístup k týmto službám. Na portáli pre účastníkov sa nachádza aj [Online príručka H2020](#), kde možno nájsť ďalšie informácie o výberovom procese.

Sieť [národných kontaktných miest \(NCP – National Contact Point\)](#) poskytuje usmernenia, praktické informácie a pomoc vo všetkých aspektoch programu Horizont 2020. Národné kontaktné miesta sú vnútroštátne štruktúry ustanovené a financované vládami 28 členských štátov EÚ. NCP poskytujú podporu prispôbenú potrebám žiadateľov v ich materinskom jazyku.

► **Ďalšie informácie** o vašej [oblasti záujmu v rámci programu Horizont 2020](#).

12 Dohoda o konzorciu musí spájať tri právne subjekty. Každý z týchto troch subjektov musí byť založený v inom členskom štáte alebo pridruženej krajine. Všetky tri právne subjekty musia byť navzájom nezávislé.

3.2. Nástroj na prepojenie Európy (NPE)

Nástroj na prepojenie Európy financuje projekty, ktoré dopĺňajú chýbajúce prepojenia v energetickom, dopravnom a digitálnom systéme Európy. Prispieva aj k ekologickejšiemu hospodárstvu Európy, keďže podporuje čistejšie druhy dopravy, vysokorychlostné širokopásmové pripojenia a uľahčuje využitie obnoviteľnej energie v súlade so stratégiou Európa 2020. NPE spája verejné financovanie (EÚ) s cieľom mobilizovať ďalšie súkromné finančné zdroje a inovatívne finančné nástroje, ako sú záruky a projektové dlhopisy, na získanie maximálnej podpory.

NPE sa rozdeľuje na tri časti:

- **doprava NPE,**
- **energia NPE,**
- **telekomunikácie NPE.**

Finančná podpora NPE má dve formy:

- [granty](#), ktoré predstavujú nenávratné investície z rozpočtu EÚ,
- [príspevky k inovatívnym finančným nástrojom](#), ako sú [fond Marguerite](#), [záruky na úvery pre dopravu TEN](#) a [iniciatíva projektových dlhopisov](#).

Príjemcom je jeden alebo viacero členských štátov. So súhlasom dotknutých členských štátov môžu byť príjemcami aj iné subjekty. Ak je to vhodné, na činnostiach prispievajúcich k projektom vo všeobecnom záujme sa môžu zúčastniť tretie krajiny a subjekty založené v tretích krajinách.

NPE centrálnie spravuje Komisia s pomocou [Výkonnej agentúry pre inovácie a siete \(INEA – Innovation and Network Executive Agency\)](#). Jeho investície sa poskytujú prostredníctvom ročných a viacročných pracovných programov, ktoré určujú súbor priorít a celkovú sumu dostupnej finančnej podpory.

[Nariadenie o nástroji na prepojenie Európy](#) stanovuje pravidlá udeľovania finančnej podpory EÚ, prioritné projekty a maximálne limity spolufinancovania EÚ podľa typu projektu. Zahŕňa aj zoznam projektov, ktoré získajú najviac investícií NPE.

DOPRAVA NPE

Rozpočet: 26,25 miliardy EUR na spolufinancovanie projektov TEN-T, ako je odstraňovanie kapacitných obmedzení, zlepšenie železničnej spolupráce, zlepšenie cezhraničných úsekov a prechod na inovatívne nízkouhlíkové a energeticky účinné dopravné technológie.

► **Ďalšie informácie o [doprave NPE](#).**

ENERGIA NPE

Rozpočet: 5,85 miliardy EUR na kľúčové projekty transeurópskej energetickej infra-

štruktúry na obdobie medzi rokmi 2014 a 2020.

► **Ďalšie informácie o [energii NPE](#).**

TELEKOMUNIKÁCIE NPE

Rozpočet: 1,14 miliardy EUR, z ktorých 170 miliónov EUR je určených na činnosti týkajúce sa širokopásmového pripojenia a 970 miliónov EUR je určených na infraštruktúru digitálnych služieb (DSI – Digital Service Infrastructures).

► **Ďalšie informácie o [telekomunikáciách NPE](#).**

3.3. Konkurencieschopnosť podnikov a malých a stredných podnikov (COSME – Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises)

COSME je program EÚ pre konkurencieschopnosť podnikov a malých a stredných podnikov prebiehajúci od roku 2014 do roku 2020 s rozpočtom 2,3 miliardy EUR. Podporí malé a stredné podniky v štyroch oblastiach:

- prístup k financiam,
- prístup na trhy,
- podpora pre podnikateľov,
- lepšie podmienky na vytváranie a rast podnikov.

PRÍSTUP K FINANCIÁM

- **Nástroj pre úverové záruky (LGF – Loan Guarantee Facility):** vďaka zdieľaniu rizík umožnia záruky programu COSME finančným prostredníkom požičať finančné prostriedky viacerým malým a stredným podnikom.
- **Nástroj vlastného imania pre rast (EFG – Equity Facility for Growth):** rozpočet programu COSME bude investovaný aj do fondov, ktoré poskytujú rizikový kapitál a mezanínové financovanie malým a stredným podnikom – zvlášť tým, ktoré pôsobia cezhranične.

Európsky investičný fond (EIF) spravuje oba nástroje, LGF aj EFG.

Finančné inštitúcie môžu podať žiadosť prostredníctvom dokumentov žiadostí stiahnutých z webových stránok EIF.

- Dokumenty [LGF](#).

- Dokumenty [EFG](#).

► **Ďalšie informácie o [partnerských finančných prostredníkoch EIF](#).**

► **Ďalšie informácie o [prístupe k financiam dostupným v rámci iných iniciatív EÚ](#).**

PRÍSTUP NA TRHY

Všetky podniky majú prístup k službám **Európskej siete podnikov** a sú vítané v lokálnych kontaktných miestach či u obchodných partnerov. S viac ako 600 partnerskými organizáciami v 54 krajinách má sieť kapacitu osloviť viac ako dva milióny malých a stredných podnikov.

► **Svojho najbližšieho partnera môžete nájsť na [webovej stránke siete](#).**

Ponúkané služby zahŕňajú:

- informácie o právnych predpisoch a programoch EÚ,
- pomoc pri hľadaní obchodného partnera v zahraničí,
- rady o prístupe k financiám,
- podporu inovácií a prenosu technológií,
- získavanie pohľadu malých a stredných podnikov na právne predpisy EÚ.

PODPORA PRE PODNIKATEĽOV

Viacere iniciatívy ponúkajú [podporu pre podnikateľov](#) vrátane:

- vzdelávania v oblasti podnikania,
- zlepšovania podnikateľského prostredia, aby mohli podnikatelia rásť a rozvíjať sa,
- poradenstva a oslovovania osobitných skupín.

Medzi siete, ktoré už Európska komisia podporuje, patrí:

- [Európska sieť mentorov pre podnikateľky](#)
- [Erasmus pre mladých podnikateľov](#)

3.4. LIFE

[LIFE](#) je jediným nástrojom EÚ zameraným na životné prostredie a zmenu klímy. S rozpočtom 3,4 miliardy EUR je hlavným cieľom nástroja LIFE prispievať k rozvoju politiky a právnych predpisov EÚ v súvislosti so životným prostredím a zmenou klímy. Program LIFE organizuje Európska komisia s pomocou Výkonnej agentúry pre malé a stredné podniky (EASME). Žiadosti o finančné prostriedky možno vytvárať online prostredníctvom [e-návrhov](#). Integrované projekty sa však musia odovzdať v tlačenej verzii.

Integrované projekty sa zameriavajú na realizáciu plánov alebo stratégií v rámci problematiky prírody, vody, odpadu

LEPŠIE PODMIENKY NA VYTVARANIE A RAST PODNIKOV

V mnohých oblastiach politiky malých a stredných podnikov Európska komisia úzko spolupracuje s členskými štátmi pri identifikovaní osvedčených postupov a výmene skúseností. Mnoho rokov bol tento proces podchytený v [Európskej charte pre malé podniky](#). Rozšírenie tohto procesu nastalo v rámci priorít iniciatívy [Small Business Act pre Európu](#) a [databáza osvedčených postupov](#) je k dispozícii na stránke iniciatívy Small Business Act.

► Užitočné odkazy

[Výkonná agentúra pre malé a stredné podniky \(EASME – Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises\)](#) bola ustanovená Komisiou, aby riadila viaceré programy EÚ vrátane programu COSME.

Zverejnené výzvy na verejné súťaže alebo výzvy na predkladanie návrhov v súvislosti s programom COSME možno nájsť na [portáli pre účastníkov](#).

a ovzdušia vo veľkom územnom meradle. Doplnkové finančné prostriedky na integrované projekty LIFE môžu pochádzať z ľubovoľného zdroja.

[Viacročný pracovný program LIFE na obdobie rokov 2014 – 2017](#) určuje rámec na najbližšie štyri roky. Po prvýkrát je financovanie projektu LIFE okrem grantov poskytované aj cez inovatívne finančné nástroje vrátane pilotného nástroja na financovanie prírodného kapitálu (NCFE – Natural Capital Financing Financial instrument), ktorý je súčasťou projektovej oblasti Príroda a biodiverzita a pomôže financovať projekty týkajúce sa biodiverzity.

3.5. Kreatívna Európa

Program [Kreatívna Európa](#) podporuje kultúrne a kreatívne odvetvie a disponuje celkovým rozpočtom vo výške asi 1,54 miliardy EUR. Program pomáha obom odvetviam využiť príležitosti digitálneho veku a globalizácie. Tiež im umožňuje prispievať k cieľom udržateľného rastu, pracovných miest a sociálnej súdržnosti v rámci stratégie Európa 2020. Dôležitým faktom je, že v týchto odvetviach otvára nové medzinárodné príležitosti, trhy a publiká.

Program má tieto zložky:

- podprogram MÉDIÁ určený pre audiovizuálne kreatívne a kultúrne odvetvia,
- podprogram Kultúra určený pre iné ako audiovizuálne kreatívne a kultúrne odvetvia,

- medziodvetvová súčasť, ktorá zahŕňa nástroj pre úverové záruky pre kreatívne a kultúrne odvetvie vo výške 121 miliónov EUR, ktorý príslušným malým a stredným podnikom poskytuje príležitosti na prístup k finančným prostriedkom.

Žiadosti od jednotlivcov sa neprijímajú. Avšak prostredníctvom samotných projektov bude z finančných prostriedkov ťažiť asi 250 000 jednotlivcov. Viac informácií o týchto príležitostiach nájdete na stránke [Výkonnej agentúry pre vzdelávanie, audiovizuálne umenia a kultúru](#).

[Sekcie kreatívnej Európy](#) boli ustanovené vo všetkých členských štátoch, aby žiadateľom poskytovali podporu a usmernenia.

3.6. Program pre zamestnanosť a sociálne inovácie (ZaSI)

Program EÚ pre zamestnanosť a sociálne inovácie (ZaSI) je finančným nástrojom na podporu kvalitnej a udržateľnej zamestnanosti, garantovanie primeranej sociálnej ochrany, boj proti sociálnemu vylúčeniu a chudobe a zlepšenie pracovných podmienok. Jeho celkový rozpočet je 919 miliónov EUR.

ZaSI zahŕňa tri osi:

- modernizáciu zamestnanosti a sociálnych politík prostredníctvom [osi PROGRESS](#),
- pracovnú mobilitu prostredníctvom [osi EURES](#),
- prístup k mikrofinanciám a sociálnemu podnikaniu prostredníctvom [osi mikrofinancií a sociálneho podnikania](#).

Os PROGRESS (61 % rozpočtu) pomáha členským štátom zlepšovať politiky v troch oblastiach:

- [zamestnanosť](#), zvlášť boj proti nezamestnanosti mladých,
- [sociálna ochrana, sociálne začleňovanie](#), zmiernenie [chudoby](#) a predchádzanie chudobe,

- [pracovné podmienky](#).

Špeciálne os PROGRESS:

- rozvíja a rozširuje vysokokvalitné, komparatívne a analytické vedomosti,
- pobáda k účinnému a inkluzívnemu zdieľaniu informácií, vzájomnému učeniu sa a dialógu,
- poskytuje finančnú podporu pri testovaní [inovácií sociálnej politiky a politiky pracovného trhu](#),
- prináša organizáciám finančnú podporu na rozvoj nástrojov a politík EÚ.

Príjemcami môžu byť:

- verejné a súkromné orgány,
- služby zamestnanosti,
- orgány odborníkov zabezpečované v rámci právnych predpisov EÚ,
- nevládne organizácie,
- inštitúcie vysokoškolského vzdelávania a výskumné ústavy,

- odborníci v oblasti hodnotenia a posudzovania vplyvov,
- národné štatistické úrady,
- médiá.
- Os EURES (18 % rozpočtu) sa zameriava na posilnenie siete [EURES](#), európskej siete pracovnej mobility, ktorá poskytuje informácie, usmernenia a služby v oblasti nábora pracovníkov pre zamestnávateľov a uchádzačov o zamestnanie. Pokrýva tieto oblasti:
- transparentnosť voľných pracovných miest,
- žiadosti o zamestnanie,
- rozvoj služieb v oblasti nábora pracovníkov,
- cezhraničné partnerstvá.

Medzi príjemcov patria vnútroštátne, regionálne a miestne orgány a služby zamestnanosti.

Os mikrofinancií a sociálneho podnikania (21 % rozpočtu) podporuje:

- mikroúvery a mikropôžičky pre zraniteľné skupiny a mikropodniky,
- sociálne podnikanie.

Príjemcami sú verejné a súkromné orgány, ktoré poskytujú mikroúvery jednotlivcom a mikropodnikom. V príslušných krajinách sú finančné prostriedky k dispozícii aj pre sociálne podniky.

► **Ďalšie informácie** nájdete na stránke programu [ZaSI](#).

3.7. Erasmus+

Program **Erasmus+** podporuje vzdelávanie, odbornú prípravu, športové iniciatívy a iniciatívy mladých v období rokov 2014 – 2020. Konkrétne ponúka príležitosti štúdia, odbornej prípravy, získavania pracovných skúseností a dobrovoľníctva v zahraničí pre viac ako 4 milióny Európanov. Napríklad v športe financuje projekty na najnižšej úrovni a zaoberá sa cezhraničnými problémami, ako sú dohodnuté zápasy, doping, násilie a rasizmus. Celkový rozpočet na obdobie rokov 2014 – 2020 je 14,7 miliardy EUR.

Cieľmi programu Erasmus+ v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy sú:

- zlepšenie kľúčových kompetencií a zručností pre pracovný trh,
- zavedenie zlepšovania kvality, inovatívnej excelentnosti a internacionalizácie vo vzdelávacích inštitúciách a inštitúciách odbornej prípravy,
- pozdvihnutie povedomia v oblasti európskeho celoživotného vzdelávania a modernizácia vzdelávacích systémov a systémov odbornej prípravy.

Na realizácii týchto špecifických cieľov sa podieľajú tri kľúčové činnosti (KČ).

- **KČ 1** ponúka podporu medzištátnej mobility na pozdvihnutie úrovne príslušných zručností na pracovnom trhu a zlepšenie zručností profesionálov pri zabezpečovaní potrieb jednotlivých študentov.
- **KČ 2** sa zameriava na medzinárodné partnerstvá medzi vzdelávacími a mládežníckymi inštitúciami a inštitúciami odbornej prípravy, ako aj medzi podnikmi, verejnými orgánmi a organizáciami občianskej spoločnosti v rozličných hospodárskych a sociálnych odvetviach.
- Podpora reforiem politík sa poskytuje v rámci **KČ 3** prostredníctvom rozvoja vzdelávania, nástrojov transparentnosti a uznania kvality, experimentovania v rámci politík a podpory rôznych zainteresovaných organizácií.

► **Ďalšie informácie** nájdete na stránke programu [Erasmus+](#).

3.8. Tretí program EÚ v oblasti zdravia

[Program EÚ v oblasti zdravia](#) zabezpečuje ochranu ľudského zdravia ako súčasť politik EÚ a podporuje členské štáty pri zlepšovaní verejného zdravia, prevencii chorôb a rizík pre fyzické a duševné zdravie. Program prispieva k prezieravým a inkluzívnym cieľom v rámci stratégie Európa 2020.

Program EÚ v oblasti zdravia sa snaží:

- podporovať zdravie, predchádzať chorobám a vytvárať životné prostredie, ktoré podporuje zdravý životný štýl,
- chrániť občanov pred vážnymi cezhraničnými zdravotnými hrozbami,
- prispievať k inovatívnym, účinným a udržateľným systémom zdravotníctva,
- zaviesť prístup k lepšej a bezpečnejšej zdravotnej starostlivosti.

[Program EÚ v oblasti zdravia](#) sa realizuje prostredníctvom ročných pracovných plánov, ktoré stanovujú prioritné oblasti a kritériá financovania. Celkový rozpočet tretieho programu EÚ v oblasti zdravia predstavuje 449,4 milióna EUR. Zúčastníť sa na ňom môže široká škála organizácií vrátane výskumných ústavov a univerzít, verejných orgánov, mimovládnych organizácií a súkromných spoločností.

Finančné prostriedky v rámci programu v oblasti zdravia na obdobie 2014 – 2020 a EŠIF na obdobie 2014 – 2020 možno spoločne použiť na znižovanie nerovností v oblasti zdravia v týchto oblastiach:

- uľahčenie prístupu k lepšej a bezpečnejšej zdravotnej starostlivosti,
- podpora inovácií v zdravotnej starostlivosti a vo výskume v oblasti zdravia,
- zvýšenie rozsahu inovácií opatrení v oblasti verejného zdravia a zdravotníckych služieb,
- rozvoj výskumných nástrojov na zlepšenie kvality a nákladovej efektívnosti, ako je napríklad posúdenie zdravotníckej technológie (HTA – Health Technology Assessment),
- podpora a propagácia spolupráce medzi členskými štátmi,
- rozšírenie možností prístupu k cezhraničnej lekárskej starostlivosti a odborníkom v lekárskej oblasti,
- podpora a odborná príprava zdravotníckeho personálu,
- podpora zdravia, predchádzanie chorobám a podporovanie zdravého životného prostredia,
- aktívne a zdravé starnutie,
- ochrana zdravia a bezpečnosť na pracovisku,
- lepšia pripravenosť a kapacity pri mimořadných udalostiach v oblasti zdravia a vážnych cezhraničných zdravotných hrozbách,
- systémy zdravotných informácií a poznatkov,
- kapacity a systémy elektronického zdravotníctva.

4. EŠIF A INÉ NÁSTROJE EÚ PODĽA TEMATICKÝCH CIEĽOV (TC)

Na financované projekty sa vzťahujú tieto všeobecné princípy:

- **zásada spolufinancovania:** EÚ financuje projekt len čiastočne. Z tohto dôvodu musia mať žiadateľ aj partner vlastné finančné zdroje alebo finančné zdroje tretích strán, aby sa mohli podieľať na nákladoch projektu.
- **zásada vylúčenia zisku:** výsledkom grantu nesmie byť zisk. Ak projekt vygeneruje zisk, vykoná sa analýza finančného rozdielu, pri ktorej sa vyhodnotí potreba potenciálnej výšky grantu.
- **zásada neretroaktivity:** spolufinancovanie sa vzťahuje len na náklady vzniknuté po dátume začatia projektu uvedenom v dohode o grante.
- **zásada nekumulovania:** povolený je len jeden grant na príjemcu.

Všetky projekty by mali:

- poskytnúť pridanú hodnotu na úrovni EÚ,
- byť inovatívne a navrhnúť originálne riešenia a metodológie,
- reagovať na priority a politiky Európy.

Princíp nekumulatívneho udeľovania sa vzťahuje len na granty EÚ udeľované na rovnakú činnosť a rovnakému príjemcovi v rámci akéhokoľvek typu riadenia. Z tohto dôvodu je možné **kombinovať zdroje EŠIF s inými nástrojmi EÚ**. Princíp nekumulatívneho udeľovania sa však nevzťahuje na finančné prostriedky programu Horizont 2020 a EŠIF, ktoré možno prideliť rovnakému projektu a rovnakému príjemcovi.

Nie je povolená **žiadna náhrada** vnútroštátneho, regionálneho alebo súkromného spolufinancovania projektov či programov EÚ z prostriedkov EŠIF v rámci priameho riadenia Komisiou (a naopak).

Zásada vylúčenia dvojitého financovania: za žiadnych okolností a v rámci žiadneho rozpočtu nemožno poskytnúť finančné prostriedky na rovnaké náklady dvakrát.

EŠIF sa uplatňujú najmä na vnútroštátnej a regionálnej úrovni s istým priestorom pre činnosti v rámci viacerých území. Program Horizont 2020 a iné programy a nástroje EÚ sú zvyčajne riadené centrálné a často zastrešujú medzinárodné projekty. To znamená, že jeden príjemca môže požiadať o rôzne zdroje financovania pre nesúvisiace alebo doplnkové činnosti. Žiadosti sa hodnotia individuálne v súlade so zásadami jednotlivých zdrojov financovania.

Nasledujúca časť opisuje možnosti spolupôsobenia a komplementarity podľa tematických cieľov (TC) medzi piatimi európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi aj medzi EŠIF a inými nástrojmi financovania EÚ.

4.1. TC 1: posilnenie výskumu, technologického vývoja a inovácií

Politiky EÚ v oblasti výskumu a inovácií do roku 2020 sa uvádzajú v hlavnej iniciatíve stratégie Európa 2020 „[Inovácia v Únii](#)“. Zahŕňajú päť európskych partnerstiev v oblasti inovácií pre inteligentné, sociálne a environmentálne sféry. Iniciatíva tiež obsahuje celý inovačný cyklus od výskumu po komercializáciu.

Členské štáty by mali rozvinúť vnútroštátne alebo regionálne „[stratégie inteligentnej špecializácie](#)“ v procese objavovania činností podnikania prostredníctvom národných a regionálnych riadiacich orgánov a záujmových skupín, napríklad vyšších vzdelávacích inštitúcií a priemyselných a sociálnych partnerov.

Stratégie inteligentnej špecializácie zahŕňajú:

- „činnosti smerom nahor,“ ktoré majú pripraviť regionálnych účastníkov v oblasti výskumu a inovácií na program Horizont 2020,
- „činnosti smerom nadol,“ ktoré majú využiť výsledky v oblasti výskumu a inovácií z programu Horizont 2020 a z predchádzajúcich programov so zvláštnym dôrazom na vytváranie prostredia pre podniky a priemysel vrátane malých a stredných podnikov, ktoré by bolo priaznivé pre inovácie.

Je dôležité identifikovať spoločné možnosti financovania pri infraštruktúrach v oblasti výskumu a inovácií, podporovať medzinárodnú spoluprácu, vykonať partnerské preskúmania a zaviesť výmenu osvedčených postupov a odbornej prípravy v rámci regiónov.

TC 1 A EŠIF

EFRR zlepšuje infraštruktúru v oblasti výskumu a inovácií, ako aj kapacity na rozvoj a propagáciu centier excelentnosti a podnikových investícií v rámci výskumu a inovácií. EFRR tiež rozvíja prepojenia medzi podnikmi, centrami výskumu a vývoja a sektorom vyššieho vzdelávania s cieľom posilniť investície do:

- vývoja produktov a služieb,
- prenosu technológií,
- sociálnych inovácií,
- ekologických inovácií,
- využívania verejných služieb,
- podpory dopytu,
- vytvárania sietí,
- zoskupení a otvorených inovácií prostredníctvom inteligentnej špecializácie.

Predpokladajú sa aj investície do pilotných liniek, overovacích činností v skorých štádiách výroby, pokročilých výrobných možností a výroby, ako aj preniknutie technológií všeobecného využitia.

Potenciálne projekty v rámci výskumu a inovácií sa hodnotia na základe ich pravdepodobného prínosu k hospodárskemu rozvoju členského štátu alebo regiónu, ako aj na základe ich vedeckých a technologických predností.

ESF podporuje postgraduálne štúdiá, odbornú prípravu výskumníkov, vytváranie sietí a partnerstvá medzi inštitúciami vyššieho vzdelávania, výskumnými ústavmi a podnikmi.

EPFRV posilňuje prepojenia medzi poľnohospodárstvom, výrobou potravín, lesným hospodárstvom a výskumom a inováciami, posilňuje aj prenos poznatkov a investície do nových technológií, postupov spracovania a marketingu. Významné postavenie má aj európske partnerstvo v oblasti inovácií pre poľnohospodársku produktivitu

a udržateľnosť, ktoré sa snaží v poľnohospodárstve vytvárať nové a inovatívne postupy. EPFRV podporuje technologický vývoj produktov, postupov a techník v odvetviach poľnohospodárstva, agropotravinárstva a lesného hospodárstva. Financuje nové zoskupenia a siete, činnosti medzi výskumnými centrami a inovatívnymi podnikmi, ako aj technologický a aplikovaný výskum.

TC 1 A INÉ NÁSTROJE EÚ

Pre výskumné organizácie alebo spoločnosti sú k dispozícii finančné prostriedky v rámci EŠIF, ktoré im majú pomôcť vykonať prvé predbežné kroky v rámci výskumu alebo vyvinúť inovatívnu technológiu či produkt. Podmienky na udelenie týchto finančných prostriedkov sú zvyčajne flexibilné, zvlášť v menej rozvinutých regiónoch. To umožňuje príslušným výskumným organizáciám alebo spoločnostiam dostať sa do bodu, v ktorom môžu vstúpiť do konkurenčnejšieho prostredia programu Horizont 2020.

Ak by sa na pokračovanie činnosti alebo presadenie inovačného nápadu na trhu mala vyžadovať finančná podpora v priebehu projektu Horizont 2020, s ohľadom na výrazne konkurenčný charakter procesu to nebude možné. V takejto situácii môžu finančné prostriedky potrebné na realizáciu nápadov poskytnúť EŠIF.

Financovanie jedného projektu prostredníctvom viacerých grantov z programu Horizont 2020 a EŠIF je povolené, ale podmienené vylúčením dvojitého financovania, keďže program Horizont 2020 a EŠIF nemôžu zastrešovať rovnakú položku.

Právo kombinovať EŠIF a program Horizont 2020 neruší povinnosť zabezpečiť potrebné vnútroštátne, regionálne či súkromné spolufinancovanie.

NEMECKÝ VEDECKÝ PARK PREKYPÚJÚCI NÁPADMI (FINALISTA OCENENIA REGIOSTARS 2009)

Vedecký park v časti Golm na predmestí mesta Postupim, ktorý bol založený v polovici 90-tych rokov, sa rozrástol na najväčšie a najdôležitejšie výskumné centrum v Brandenbursku. Vo vedeckom parku sídli tri Inštitúty Maxa Plancka, dva inštitúty Fraunhofer Gesellschaft Institute, centrum podnikateľských inkubátorov nazývané GO:IN a mnoho iných inovatívnych podnikov.

Centrum GO:IN založené v roku 2007 poskytuje ideálne začiatkové podmienky pre podnikateľov, ktorým ponúka služby ako konferenčné miestnosti a zariadenia, marketingové riešenia a odborné konzultácie. V parku, ktorý získal príspevok EFRR vo výške 74,3 milióna EUR, pracuje viac ako 1 300 vedcov. Od jeho vzniku bolo finančne podporených mnoho spoločných výskumných projektov v rámci rôznych rámcových programov pre výskum financovaných Európskou úniou.

► **Ďalšie informácie nájdete na stránke** [Wissenschaftspark Potsdam-Golm](http://Wissenschaftspark_Potsdam-Golm).

UDRŽATEĽNÁ EURÓPSKA NÁMORNÁ MONITOROVACIA A DÁTOVÁ SIEŤ

Rámcové programy EÚ pre výskum majú všetky rozvinuté nástroje na posilnenú správu a distribúciu námorných údajov. Sú tak základom udržateľnej európskej námornej monitorovacej a dátovej siete (EMODnet), ktorá bude podporovaná komponentom priameho riadenia EFNR. Cieľom siete je rozvíjať vysokokvalitné námorné údaje a vedomostnú základňu, ktorú môžu využívať rôzne skupiny, a vyhnúť sa zdvojenému úsiliu.

► **Ďalšie informácie nájdete na stránke siete [EMODnet](#).**

VYTVÁRANIE KLASTROV V RÁMCI EURÓPY

Iniciatíva Klastre spojené naprieč Európou (CLOE – Clusters Linked Over Europe) sa začala ako projekt INTERREG, ktorý pomohol siedmim regiónom s výmenou skúseností a informácií o úspešnom spôsobe riadenia a rozvoja klastrov. Klastre sú siete kompatibilných alebo konkurenčných prepojených spoločností, ktoré spolupracujú na posilnení odvetvia v konkrétnej oblasti.

Po ukončení projektu medzinárodné kontakty medzi klastrami pokračovali. To bol začiatok mnohých činností financovaných v rámci siedmeho rámcového programu pre výskum (RP7) a rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inovácie, ktorý bol predchodcom programu COSME.

► **Ďalšie informácie na stránke iniciatívy [CLOE](#).**

SPOLUPRÁCA POSILŇUJE FINANCOVANIE VÝSKUMU

Regionálna koordinačná komisia severného regiónu Porto (CCDRN), ktorá riadi štrukturálne fondy (EFRR a ESF), zverejnila výzvu na predkladanie návrhov na podporu projektov určených na zvýšenie miery spolupráce medzi univerzitami a miestnym priemyslom v regióne. Jedným z cieľov projektu bolo pomôcť miestnym aktérom pri žiadostiach o finančné prostriedky v rámci RP7.

Úspešný projekt, ktorý podala univerzita v Porto s názvom I-CITY, sa zamerával na posilnenie ľudských zdrojov a činností odbornej prípravy. Doplnil projekt Budúce mestá, ktorý bol zameraný na zlepšenie, vybavenie, infraštruktúru a medzinárodnú výmenu. Táto spolupráca medzi dvoma projektmi znamenala, že univerzita mohla najať viac vedeckých pracovníkov, ako by bolo možné len z grantu RP7. Oba projekty fungovali súčasne, čo zvýšilo ich schopnosť spustiť a prevádzkovať testovacie platformy, ktoré sa použili na posúdenie výsledkov výskumu v rámci projektu Budúce mestá.

Regionálna koordinačná komisia posilnila viditeľnosť Kompetenčného centra pre projekt Budúce mestá, čo následne pomohlo pritiahnúť viac priemyselných partnerov a získať podporu mesta a miestnych komunít. Tento typ politickej podpory, ktorý priniesli štrukturálne fondy, bol životne dôležitý na dosiahnutie cieľov projektu.

Navyše po získaní grantu RP7 bolo jasné, že výskumný potenciál univerzity v meste Porto bude mať silný medzinárodný a hospodársky vplyv.

To motivovalo Regionálnu koordinačnú komisiu, aby zahrnula zistenia do svojho strategického dokumentu o inteligentnej špecializácii, ktorý bol predstavený Európskej komisii na programové obdobie rokov 2014 – 2020. týchto

► **Ďalšie informácie o týchto spoločných iniciatívach.**

[Európsky inovačný a technologický inštitút \(EIT\)](#) sa zameriava na zvýšenie schopnosti Európy inovovať. EIT má rozpočet vo výške 2,7 miliardy EUR ako súčasť programu Horizont 2020 a finančných prostriedkov **znalostných a inovačných spoločenstiev (KIC – Knowledge and Innovation Communities)**.

KIC predstavujú značne autonómne partnerstvo najlepších inštitúcií vyššieho vzdelávania, výskumných organizácií, spoločností a iných zainteresovaných strán zúčastnených na inovačnom procese.

Znalostné a inovačné spoločenstvá vykonávajú širokú škálu činností vrátane programov odbornej prípravy a vzdelávania, inovačných projektov a podnikových inkubátorov.

KIC sú pri „činnostiach s pridanou hodnotou“ financované až do úrovne 100 % z programu EIT, pre „doplňkové činnosti“ to však neplatí. Najst' alternatívne zdroje financovania týchto aktivít je preto úlohou KIC. Medzi ne môžu patriť EŠIF a činnosti výskumu, vývoja a inovácií v rámci programu Horizont 2020.

V roku 2010 boli spustené tri KIC:

- KIC pre klímu: zmiernenie zmeny klímy a prispôsobenie sa jej zmenám,
- Laboratóriá EIT IKT: informačné a komunikačné technológie,
- KIC InnoEnergy: udržateľná energia.

Dve nové KIC sa ďalej zameriavajú na oblasť:

- inovácií pre zdravý životný štýl a aktívne starnutie,
- surovín: udržateľné skúmanie, získavanie, spracovanie, recyklovanie a nahradzovanie.

V roku 2016 sa spustia ďalšie dve KIC:

- Food4future (potraviny budúcnosti),
- výroba s pridanou hodnotou.

A v roku 2018 vznikne jedno KIC v oblasti:

- mestskej mobility.

► **Užitočné odkazy**

Portál pre účastníkov je internetový portál pre všetkých, ktorí sú zapojení do programov EÚ pre výskum a inovácie. Potenciálnym príjemcom poskytuje súbor služieb, ktoré im pomôžu pri účasti v programoch a zjednodušia interakciu s Komisiou. Potenciálnym príjemcom sa odporúča [zaregistrovať sa](#) na portáli, aby mohli naplno využívať jeho [služby](#).

[Ideal-IST](#) je nástroj vyhľadávania partnerov.

Usmernenie pre tvorcov politik a vykonávacie orgány s názvom „[Vytváranie synergií medzi európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi, programom Horizont 2020 a ostatnými programami EÚ týkajúcimi sa výskumu, inovácií a konkurencieschopnosti](#)“ podrobne skúma koncept synergií medzi programami s cieľom formovať stratégie inteligentnej špecializácie. Uvádza podrobnosti k možnostiam a rôznym scenárom financovania.

4.2. TC 2: zlepšenie dostupnosti, využitia a kvality IKT

Dostupnosť vysokorýchlostného širokopásmového internetu aj prístup k infraštruktúre digitálnych služieb predstavujú stavebné kamene moderného jednotného trhu a umožňujú rast v oblasti komunikácie, služieb a podnikov.

[Hlavná iniciatíva „Digitálna agenda pre Európu“](#) je súčasťou piliera „inteligentného rastu“ stratégie Európa 2020. Jej zámerom je naštartovať hospodárstvo Európy a pomôcť európskym občanom a podnikom čo najlepšie využívať digitálne technológie. Medzi jej ciele patrí:

- vytvorenie digitálneho jednotného trhu vrátane rozvoja online obsahu, riešenia elektronického podnikania a používanie elektronických podpisov,
- interoperabilita služieb IKT,
- prístup k rýchlemu a veľmi rýchlemu internetu: siete „prístupu novej generácie“ na dosiahnutie cieľov EÚ v súvislosti s vysokorýchlostným prístupom k internetu,
- výskum a inovácie IKT,
- výhody vyplývajúce z IKT, ako sú elektronická štátna správa, elektronické zdravotníctvo a elektronické obstarávanie.

TC 2 A EŠIF

EFRR pomáha:

- rozvíjať produkty a služby IKT,
- rozširovať širokopásmové pripojenie a zavádzanie vysokorýchlostných sietí,

- podporovať prijímanie vznikajúcich technológií a sietí pre rozvoj digitálneho hospodárstva,
- posilniť aplikácie IKT pre elektronické podnikanie, elektronickú štátnu správu, elektronické vzdelávanie, elektronickú inklúziu, elektronickú kultúru a elektronické zdravotníctvo.

ESF podporuje

- rozvoj zručností a pracovných kompetencií v rámci IKT a IKT v orgánoch verejnej správy,
- financovanie lepšej dostupnosti, využívania a kvality informácií a komunikačných technológií prostredníctvom digitálnej gramotnosti, elektronického vzdelávania, elektronickej inklúzie, elektronických zručností a podnikateľských zručností.

EPFRV pomáha zlepšiť širokopásmové pripojenie na vidieku a rozvíja IKT vo vidieckych oblastiach. Osobitne financuje:

- investície do infraštruktúry,
- služby IT a podnikanie v rámci IT vo vidieckych oblastiach,
- technologické inovácie v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve,
- IT systémy v odvetví agropotravinárstva,
- klastre a vytváranie sietí,
- odbornú prípravu v oblasti IKT a poskytovanie konkrétnych poradenských služieb IKT pre vidiecke malé a stredné podniky a poľnohospodárov,
- aplikácie IKT pre elektronickú štátnu správu, elektronické vzdelávanie, elektronickú kultúru, elektronické podnikanie atď.

TC 2 A INÉ NÁSTROJE EÚ

Hlavné siete EÚ sú financované prostredníctvom **nástroja na prepojenie Európy (NPE), zatiaľ čo EFRR a EPFRV podporujú doplnkovú miestnu a regionálnu infraštruktúru**. Na základe zásady nekuumulovania nie je možné kombinovať granty v rámci toho istého projektu.

NPE a Európska investičná banka (EIB) poskytujú **počiatočný kapitál a technickú pomoc** pre obmedzený počet širokopásmových iniciatív. Projekty, ktoré by chceli ťažiť priamo z NPE, budú musieť preukázať najmodernejšie technologické riešenia a predstaviť buď inovatívne obchodné modely, alebo značne reprodukovateľné riešenia. **Finančné nástroje v rámci NPE možno kombinovať s grantmi z iných zdrojov EÚ.**

Výber najvhodnejšieho nástroja financovania berie do úvahy potenciál generovania príjmov činnosti a jej úroveň rizika.

Informačné a komunikačné technológie (IKT) možno nájsť aj v mnohých oblastiach programu **Horizont 2020**. S týmto vedomím bola vytvorená príručka, ktorá má pomôcť potenciálnym projektom pri hľadaní tém súvisiacich s IKT v rámci programu Horizont 2020, a možno ju nájsť na stránke iniciatívy [Digitálna agenda pre Európu](#).

ŠKÓTSKA UNIVERZITA SKOMBINOVALA EFRR, ESF A FINANCOVANIE VÝSKUMU EÚ

V minulých programových obdobiach EFRR pomáhal univerzite University of the Highlands & Islands (UHI) posilniť jej výskumné kapacity a infraštruktúru IT, zatiaľ čo finančné prostriedky ESF boli kľúčové pri vývoji materiálov na kurzy a programu vzdelávania pre netradičných študentov.

Takzvaná MERIKA alebo Marine Energy Research Innovation and Knowledge Accelerator (Akcelerátor poznatkov a inovácií výskumu morskej energie) je ambicióznou iniciatívou UHI, ktorá premenila univerzitnú fakultu vedy, zdravia a inžinierstva na referenčné centrum výskumu a inovácií pre morskú energiu. Projekt MERIKA financovaný siedmym rámcovým programom pre výskum, predchodcom programu Horizont 2020, sa realizuje od roku 2014 do roku 2017.

Cieľ 3 programu EÚ v oblasti zdravia, ktorý sa zameriava na inovatívne, účinné a udržateľné zdravotnícke systémy, zahŕňa podporu systémov a kapacít elektronického zdravotníctva.

► Užitočné odkazy

K financovaniu EÚ dostupnému v rámci tém a projektov súvisiacich s **digitálnou agendou** sa možno dostať priamo na stránke [Digitálnej agendy pre Európu](#).

Prepojené komunity je iniciatíva Komisie na podporu regiónov a miest v rámci rozvoja širokopásmových sietí. Pomáha množstvu inovatívnych pilotných projektov zaviesť vysokorýchlostný širokopásmový internet, čo možno reprodukovat' v rámci celej EÚ. Potenciálni príjemcovia môžu [zaslať nápad](#). Podrobnejšie informácie získate na e-mailovej adrese EC-CONNECTED-COMMUNITIES@ec.europa.eu.

Európsky portál pre širokopásmové pripojenie predstavuje informačnú platformu pre zainteresované strany, ktorá poskytuje informácie o projektoch širokopásmového pripojenia, stratégiách a akčných plánoch pre jednotlivé členské štáty. Potenciálni príjemcovia sa môžu na [portáli pre širokopásmové pripojenie](#) zaregistrovať.

4.3. TC 3: posilnenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov (MSP), poľnohospodárskeho odvetvia (EPFRV) a odvetvia rybného hospodárstva a akvakultúry (EFNR)

Politika súdržnosti je nevyhnutná pre rozvoj malých a stredných podnikov. Ako sa uvádza v stratégii Európa 2020, garantovanie plného prístupu malých a stredných podnikov k úverom je nevyhnutné na zlepšenie inovácií a dlhodobej stability v rámci EÚ.

Pilier II spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) je ďalším nástrojom podpory rozvoja malých a stredných podnikov, zvlášť v poľnohospodárskych, lesných a vidieckych oblastiach.

TC 3 A EŠIF

EFRR bude rozvíjať podnikanie prostredníctvom:

- financovania podnikateľských inkubátorov,
- rozvoja nových modelov podnikania pre malé a stredné podniky,
- podpory vytvárania a rozširovania pokročilých kapacít na vývoj produktov a služieb,
- pomoci pre malé a stredné podniky pri rozširovaní pôsobnosti v rámci regionálnych, vnútroštátnych a medzinárodných trhov,
- zapájania sa do inovačného procesu.

ESF podporuje samostatnú zárobkovú činnosť a vytváranie inovatívnych malých a stredných podnikov. Takisto:

- pomáha podnikateľom a zamestnancom adaptovať sa na zmeny,
- propaguje sociálne podniky a sociálne hospodárstvo,

- zvyšuje konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov prostredníctvom podpory prispôsobivosti podnikov a zamestnancov,
- podporuje subjekty poskytujúce učňovské vzdelávanie a prípravu.

EPFRV financuje všetky poľnohospodárske odvetvia, podniky v oblasti lesného hospodárstva, ako aj vidiecke mikropodniky a malé podniky. Tieto ciele dosahuje prostredníctvom:

- podpory spolupráce medzi rôznymi podnikmi a zainteresovanými stranami, sieťami a klastrami,
- stimulácie inovácií v poľnohospodárstve cez európske partnerstvo v oblasti inovácií pre poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť,
- povzbudzovania malých a stredných podnikov k prispôbeniu sa zmene klímy tým, že poskytuje rozličné typy cielej podpory vrátane ekologických poradenských služieb.

EFNR zvyšuje konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov v odvetví rybolovu a akvakultúry. Ponúkané fondy majú posilniť technologický vývoj a inovácie v týchto oblastiach:

- energetická účinnosť a prenos poznatkov,
- poradenské služby v oblasti podnikateľských a marketingových stratégií a udržateľnosti životného prostredia,
- partnerstvo medzi rybármi a vedcami,
- diverzifikácia a zlepšovanie bezpečnosti a pracovných podmienok na rybárskych plavidlách.

Ak [finančné nástroje](#) ponúkajú financovanie spoločnostiam vrátane malých a stredných podnikov, takáto podpora by mala podporovať zakladanie nových podnikov prostredníctvom:

- poskytovania počiatkového kapitálu, kapitálu na umožnenie štartu a rozšírenia podniku,
- ponúkajú kapitálu na posilnenie spoločnosti alebo nových projektov,
- pomoci pre spoločnosti pri vstupe na nové trhy.

Táto podpora môže zahŕňať investície do hmotných aj nehmotných aktív, ako aj pracovný kapitál v rámci pravidiel štátnej pomoci EÚ. Tiež môže obsahovať náklady spojené s prenosom vlastníckych práv, ak sa takýto prenos uskutočňuje medzi nezávislými investormi.

TC 3 A INÉ NÁSTROJE EÚ

Malým a stredným podnikom sa odporúča, aby využívali finančné prostriedky z programov [COSME](#) a [Kreatívna Európa](#).

Malé a stredné podniky sa tiež môžu zapájať do **programu Horizont 2020** v celej jeho šírke a zvlášť v jeho zložke pre **vedúce postavenie v priemysle**:

Činnosti v oblasti vedúceho postavenia v rámci podporných a priemyselných technológií (LEIT – Leadership in enabling & industrial technologies) sa zameriavajú na IKT, nanotechnológie, moderné materiály, biotechnológiu, výrobu a vesmír.

Prístup k prostriedkom financovania rizika podporuje súkromné financovanie a rozvojový kapitál. V rámci „prístupu k prostriedkom financovania rizika“ program Horizont 2020 pomôže spoločnostiam a iným typom organizácií, ktoré sa zaoberajú výskumom a inováciami, získať ľahší prístup k pôžičkám, zárukám, protizárukám a hybridnému, mezanínovému a kapitálovému financovaniu.

Inovácie v malých a stredných podnikoch predstavujú doplnok EŠIF zameraný do budúcnosti vrátane **nástroja pre malé a stredné podniky**, t. j. podpory **iniciatívy EUREKA/Eurostars**, ktorá poskytuje finančné prostriedky na projekty medzinárodnej spolupráce malých a stredných podnikov aktívnych v oblasti výskumu a rôzne činnosti, ktoré sa zameriavajú na rozvoj a poskytovanie lepších podporných služieb v oblasti inovácií pre malé a stredné podniky.

S rozpočtom zhruba 3 miliardy EUR na obdobie 2014 – 2020 pomáha **nástroj pre malé a stredné podniky** malým a stredným podnikom rozvíjať prevratné inovatívne nápady pripravené na komercializáciu na svetovom trhu. Činnosti, ktoré môžu získať podporu, a výzvy na predkladanie návrhov sú uvedené v [pracovnom programe](#) na obdobie 2014 – 2015.

Finančné nástroje programu Horizont 2020 spolupracujú s finančnými nástrojmi v rámci programu COSME. Ďalšie informácie o bankách a fondoch, ktoré poskytujú [prostriedky financovania rizika s podporou EÚ](#).

[Európska investičná banka \(EIB\)](#) a [Európsky investičný fond \(EIF\)](#) zohrávajú významnú úlohu pri realizácii každého finančného nástroja v mene Komisie a v partnerstve s ňou.

[Výkonnú agentúru pre malé a stredné podniky \(EASME – Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises\)](#) zriadila Komisia na riadenie viacerých programov EÚ vrátane väčšiny projektov COSME, Európskej siete podnikov (EEN – Enterprise Europe Network) a časti projektov Horizont 2020 – zvlášť v rámci inovácie v malých a stredných podnikoch a vedúceho postavenia v rámci podporných a priemyselných technológií.

Kreatívna Európa: Oznámenie Komisie Európa 2020 podčiarkuje, že EÚ by mala poskytovať atraktívnejšie rámcové podmienky pre inovácie a kreativitu. Kultúrne a kreatívne odvetvia sú preto zdrojom inovatívnych nápadov, ktoré možno premeniť na produkty a služby. Tie následne môžu pomôcť vytvárať rast a pracovné miesta a reagovať na spoločenské zmeny. Ako sa uvádza v oznámení, tieto sektory môžu naplno využiť svoj hospodársky potenciál, ak sa im poskytne prístup k financiám. **Nástroj finančných záruk pre kultúrne a kreatívne odvetvie**, ktorý bude spustený v roku 2016, odpovedá na tieto potreby a vďaka svojmu násobiacemu účinku by mal vytvoriť až 750 miliónov EUR¹³ pre malé **podniky aktívne** v týchto dvoch odvetviach.

V nariadeniach o programoch Kreatívna Európa a COSME¹⁴ neexistujú výnimky zo zásady nekumulovania. Finančné nástroje však možno kombinovať s grantmi, úrokovými dotáciami alebo dotáciami na záručné poplatky.

► **Ďalšie informácie**

Nová verzia [nástroja registrácie príjemcov](#), ktorá bola spustená 28. februára 2014, zahŕňa dotazník na zistenie, či je organizácia malým alebo stredným podnikom podľa odporúčania EÚ 2003/361/ES a či je oprávnená požiadať o finančné prostriedky v rámci niektorých činností programu Horizont 2020.

---

13 Celková suma záruky vrátane časti financovanej finančnými inštitúciami.

14 Upozorňujeme však, že článok 10(2) nariadenia o COSME umožňuje nasledujúce: „Európsku sieť podnikov možno použiť aj na poskytnutie služieb v mene programov Únie, ako je program Horizont 2020. Patria sem špecializované poradenské služby napomáhajúce účasť malých a stredných podnikov v iných programoch Únie.“ Niektoré služby poskytnuté priamo malým a stredným podnikom prostredníctvom partnerov Európskej siete podnikov môžu byť zastrešené v rámci cieľov operačných programov a možno ich preto oddeliť a podporiť grantmi EŠIF za podmienok platných pre EŠIF.

4.4. TC 4: podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých odvetviach

Od EFRR, KF a EPFRV sa očakáva, že urýchlia implementáciu právnych predpisov EÚ v oblasti obnoviteľnej energie a energetickej účinnosti. Nariadenie o spoločných ustanoveniach platné pre EŠIF tiež vyžaduje od členských štátov, aby poskytli informácie o tom, ako budú bojovať so zmenou klímy. To je v súlade s cieľom EÚ vyčleniť aspoň 20 % svojho rozpočtu na obmedzenie zmeny klímy.

TC 4 A EŠIF

EFRR a KF sa oba zameriavajú na:

- energetickú účinnosť a obnoviteľnú energiu,
- kogeneráciu s vysokou účinnosťou,
- inteligentné rozvodové siete a integrované nízkouhlíkové a udržateľné akčné plány v súvislosti s energiami pre vidiecke oblasti.

EFRR navyše podporuje výskum a inovácie v oblasti nízkouhlíkových technológií.

EPFRV podporuje konverziu budov v rámci vidieckych sídel alebo v ich blízkosti. Cieľom je zlepšiť energetickú účinnosť, znížiť náklady, vytvoriť pracovné miesta a priťahovať investície. Predpokladajú sa aj investície do výroby v rámci fariem a využitia obnoviteľnej energie vo vidieckych oblastiach.

EFNR zlepšuje energetickú účinnosť na rybárskych plavidlách prostredníctvom investícií do vybavenia a zavádzaním auditov energetickej účinnosti a ďalších schém. K dispozícii je aj podpora zvyšovania účinnosti zdrojov v akvakultúre.

Prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo si vyžaduje aj nové zručnosti v stavebnom odvetví. Tu môže **ESF** ponúknuť odbornú prípravu a vzdelávanie, ako aj poskytnúť mechanizmy na zladenie dodávok a požiadaviek „zelených“ zručností.

ODBORNÁ PRÍPRAVA PRE UDRŽATEĽNÚ BUDÚCNOSŤ

Od augusta 2009 do júla 2012 prebiehal v Spojenom kráľovstve projekt Greenways to Work s finančnou podporou ESF vo výške viac ako 800 000 GBP. Projekt poskytoval odbornú prípravu v oblasti recyklácie, obnoviteľných technológií a energetickej účinnosti.

Jedným z cieľov projektu bolo znížiť tzv. energetickú chudobu obyvateľov sociálneho bývania zriadeného v rámci projektu. Projekt poskytol školenie vlastným zamestnancom, ako aj zamestnancom sociálnej starostlivosti prvého kontaktu, ktorí potom obyvateľom vedeli poradiť, ako zlepšiť energetickú účinnosť ich domovov.

K dispozícii bola aj odborná príprava pre miestne stavebné a inštalatérske spoločnosti, pri ktorej sa naučili inštalačné techniky pre solárno-voltaické jednotky, domáce tepelné čerpadlá a solárne systémy na teplú vodu. Po vyškolení mohli títo pracovníci svojim zákazníkom pomôcť získať vládne granty na inštaláciu zariadení šetriacich energiu.

Projekt prebiehal súčasne s programom EFRR zameraným na zlepšenie tepelných izolácií domov v grófstve West Cumbria. Finančné prostriedky zároveň inšpirovali poskytovateľov odbornej prípravy na samostatné vytvorenie a spustenie príslušných kurzov.

Podobne možno použiť kombináciu finančných zdrojov **EFRR** a **EPFRV** na rozvoj obnoviteľných zdrojov energie. Príkladom môže byť inštalácia bojlerov na biomasu či drevnú štiepku a propagácia poľnohospodárstva založeného na biomase.

PODPORA ENERGETICKÝCH PLODÍN

Energetické plodiny ponúkajú alternatívu k fosílnym palivám a môžu prispieť k cieľom EÚ na zmierňovanie zmeny klímy. V rámci EPFRV miestna akčná skupina v Sud du Pays de Saint-Brieuc vo Francúzsku podnietila poľnohospodárov zamyslieť sa nad energetickými plodinami ako zelenou možnosťou pri diverzifikácii podnikania.

Jeden z poľnohospodárov získal finančnú podporu na testovanie potenciálu ozdobnice (*Miscanthus*) ako bio-paliva a výsledky boli inšpiratívne. „*Miscanthus* sa pestuje oveľa ľahšie ako iné plodiny. Jediný hektár tejto energetickú plodiny dokáže ročne absorbovať asi 36 ton oxidu uhličitého. Možno ho použiť do hoblín či peliet na kúrenie i premeniť na etanol,“ vysvetľuje.

TC 4 A INÉ NÁSTROJE EÚ

LIFE ako podprogram boja proti zmene klímy financuje projekty v rámci zmierňovania a prispôsobovania sa vplyvu zmeny klímy i riadenia klímy a informovanosti.

Vo viacerých oblastiach môžu EŠIF a LIFE spolupracovať:

- **integrované projekty** vyžadujúce kombináciu grantov LIFE a iných finančných zdrojov zameraných na realizáciu regionálnych, multiregionálnych a vnútroštátnych plánov alebo stratégií, ktoré vyžaduje politika a právne predpisy EÚ v súvislosti so zmenou klímy,
- **sekvenčné projekty**, pri ktorých program LIFE môže podporiť rôzne pilotné projekty energetickej účinnosti. Tieto projekty možno následne previesť na vyššiu úroveň a reprodukovať v rámci investícií EŠIF alebo rozšíriť pomocou medzinárodných sietí EŠIF.
- EŠIF môže podporiť **inovatívne projekty** cez finančné prostriedky LIFE, aby podporil hodnotiace a rozširujúce činnosti.

Spoločenská výzva programu Horizont 2020 „Bezpečná, čistá a účinná energia“ sa zameriava na konkurencieschopné energetické systémy prostredníctvom siedmich osobitných oblastí výskumu:

- znižovanie spotreby energie a uhlíkovej stopy,
- nízkonákladové a nízkouhlíkové dodávky elektrickej energie,
- alternatívne palivá a mobilné zdroje energie,
- jednotná inteligentná európska rozvodná sieť elektrickej energie,
- nové poznatky a technológie,
- priamočiare rozhodovanie a zaangažovanie verejnosti,
- trhová spotreba energie a inovácie IKT.

Spoločenská výzva programu Horizont 2020 „Inteligentná, zelená a integrovaná doprava“ podporuje rozvoj dopravy, ktorá účinne využíva zdroje a rešpektuje životné prostredie, a globálne vedúce postavenie v európskom dopravnom priemysle. Presadzuje aj lepšiu mobilitu, menej dopravných zápch a vyššiu bezpečnosť.

Spoločné projekty EŠIF a programu Horizont 2020 môžu prebiehať v rôznych oblastiach vrátane:

- prijímania energetických inovácií na trhu pri projektoch súvisiacich s realizáciou energetickej politiky,
- prípravy na investície,
- budovania kapacít,
- činností zameraných na verejnú akceptovateľnosť,
- financovania iniciátorov projektov, ako sú napríklad výskumné centrá.

Podporu programu Horizont 2020 v rámci komercializačných činností možno kombinovať aj s finančnými prostriedkami ESF na odbornú prípravu a vzdelávanie v súvislosti so „zelenými zručnosťami“.

PODPORA ESF PRE ZELENÉ PRACOVNÉ MIESTA V RUMUNSKU

Rumunské spoločnosti sa spojili v projekte podporovanom fondom ESF, ktorý pomohol ľuďom prepusteným v energetickom odvetví. Projekt „Od reštrukturalizácie k zamestnanosti“ pomohol asi 100 nezamestnaným v juhovýchodnom Rumunsku. Svojou kvalifikáciou a skúsenosťami disponovali správnymi zručnosťami na prácu v rozvíjajúcom sa odvetví energetickej účinnosti. Identifikovali sa možnosti odvetvia a uchádzači o prácu získali pomoc pri nadobúdaní ďalších zručností, ktoré potrebovali na získanie zamestnania v tomto priemysle.

EŠIF tiež poskytuje potrebné finančné prostriedky na udržiavanie alebo komercializáciu projektu Horizont 2020, ako možno vidieť v príklade uvedenom nižšie.

EPFRV PODPORUJÚCI INOVÁCIE V RÁMCI ZELENEJ TECHNOLOGIE NA VIDIEKU

Podpora inovácií na vidieku je základným kameňom rozvoja vidieka. Príklad projektu LEADER z chovu ošípaných vo Francúzsku ukazuje, ako ju možno využiť na zlepšenie energetickej účinnosti v stajniach. Bol vytvorený inovatívny systém spracovania hnoja, ktorý znižuje množstvo amoniaku a následne potrebu čistenia ovzdušia. Namontovala sa aj odolná izolácia, ktorá má pozitívny vplyv na environmentálnu stopu budovy. Výsledkom sú úspory energie až 99,6 % pri kúrení a 75 % pri vetraní.

Energia NPE a EŠIF sa dopĺňajú, keďže NPE podporuje energetickú infraštruktúru a EFRR, KF a EPFRV môžu financovať inteligentné distribučné siete elektriny.

4.5. TC 5: podpora prispôsobenia sa zmene klímy, prevencie a riadenia rizík

TC 5 A EŠIF

EFRR a **KF** sa zameriavajú na rozvoj stratégií a akčných plánov na prispôsobenie sa zmene klímy a riadenie rizika na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni. Pomáhajú tiež rozvíjať nástroje a investície pre systémy riadenia v prípade katastrof.

EPFRV podporuje:

- udržateľné vodohospodárstvo,
- zlepšené pôdohospodárstvo,
- udržovanie genetickej rozmanitosti.

ESF môže doplniť činnosti v tejto oblasti prostredníctvom zacieleného vzdelávania, odbornej prípravy a zvyšovania zručností pracovnej sily s ohľadom na riadenie a manažment rizika i prispôsobovanie sa zmene klímy.

Fondy možno kombinovať pri rôznych výzvach vrátane:

- zmierňovania zmeny klímy,
- ochrany životného prostredia a účinnosti využívania zdrojov,
- inovácií a technologického vývoja v rámci prispôsobovania sa zmene klímy,
- podpory podnikov pri zavádzaní adaptačných opatrení a technológií,
- činností na znižovanie znečistenia vôd z poľnohospodárstva.

TC 5 A INÉ NÁSTROJE EÚ

LIFE ako podprogram boja proti zmene klímy podporuje projekty na poli zmierňovania a prispôsobovania sa vplyvu zmeny klímy i riadenia klímy a informovanosti.

Pre tento tematický cieľ sú relevantné tri „spoločenské výzvy“ v rámci programu **Horizont 2020**:

- potravinová bezpečnosť, udržateľné poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, morský, námorný a vnútrozemskovodný výskum a biohospodárstvo,
- boj proti zmene klímy, životné prostredie, účinnosť zdrojov a suroviny,
- bezpečná spoločnosť – ochrana slobody a bezpečnosti Európy a jej občanov.

Finančný nástroj civilnej ochrany sa zameriava na podporu a dopĺňanie úsilia členských štátov pri ochrane obyvateľov, životného prostredia a majetku vrátane kultúrneho dedičstva v prípade prírodných či ľuďmi spôsobených katastrof, terorizmu a technologických, rádiologických a environmentálnych nehôd. Jeho celkový rozpočet je 368 miliónov EUR. Pracovné programy a podrobnosti ročných výziev na predkladanie ponúk sú uverejnené na webových stránkach Komisie [Humanitárna pomoc a civilná ochrana](#).

Finančný nástroj civilnej ochrany okrem iného zastrešuje prevenciu katastrof a štúdie či projekty pripravenosti. To sú oblasti zásahu, ktoré s najväčšou pravdepodobnosťou budú dopĺňať projekty politiky súdržnosti vrátane:

- **projektov prevencie** zameraných na dosiahnutie vyššej úrovne ochrany a odolnosti voči katastrofám prostredníctvom prevencie alebo zmierňovania ich vplyvu,

- **projektov pripravenosti**, ktoré zvyšujú povedomie o civilnej ochrane a zlepšujú pripravenosť dobrovoľníkov a odborníkov na znečistenie mora pri katastrofách.

Potenciálne projekty môžu:

- skúmať, vytvárať, rozvíjať, testovať a realizovať inovatívne postupy,
- hodnotiť a zlepšovať existujúce postupy,
- vytvárať všeobecné usmernenia,
- identifikovať a rozširovať osvedčené postupy vďaka nadnárodnej spolupráci.

Činnosť týchto projektov potom možno presadzovať cez EŠIF.

NOVÉ TECHNOLOGIE POSKYTUJÚ EKOLOGICKY CITLIVÝ PRÍSTUP K OCHRANE PRED POVODŇAMI

Už teraz nové technológie zlepšujú environmentálnu stopu tradičných hrádzí v Nemecku. Projekt EPFRV využívajúci túto technológiu v údolí Rýnu ukazuje, ako fondy EÚ pre rozvoj vidieka možno použiť pri zavádzaní ekologicky citlivých prístupov k environmentálnym službám súvisiacim s povodňami.

V rámci tohto projektu sa do programu rozvoja vidieka zahrnula osobitná pomoc pri protipovodňových opatreniach. Podpora EPFRV umožnila rýchlejšiu realizáciu programu výstavby protipovodňovej ochrany a použila sa na renováciu existujúcich hrádzí, výstavbu nových hrádzí, ako aj na výstavbu zariadení na zadržiavanie povodní, ako sú poldre.

Podpora sa použila aj pri premiestnení hrádzí, keďže opatrenia nie sú určené len na ochranu proti povodňam, ale zameriavajú sa aj na zlepšenie ekosystému. Opatrenia na zlepšenie hrádzí teraz vždy zahŕňajú možnosť hrádzu premiestniť, aby sa vytvorila napríklad nová prírodná mokraď.

Fond solidarity Európskej únie (FSEÚ)

bol zriadený v roku 2002 ako reakcia na veľkú prírodnú katastrofu a demonštruje európsku solidaritu s postihnutými regiónmi v rámci Európy. Od svojho založenia fond reagoval na rozličné katastrofické udalosti vrátane povodní, lesných požiarov, zemetrasení, búrok a sucha. FSEÚ dopĺňa verejné výdavky členských štátov na kľúčové núdzové operácie v štyroch hlavných oblastiach:

- okamžitá obnova infraštruktúry,
- dočasné ubytovanie a núdzové služby,
- okamžité zabezpečenie ochrannej infraštruktúry a opatrenia na ochranu kultúrneho dedičstva,
- čistenie postihnutých oblastí vrátane prírodných zón.

Fond sa obmedzuje na škody, voči ktorým sa nedá poistiť, a nekompensuje súkromné straty. Dlhodobé činnosti – ako je napríklad dlhodobá rekonštrukcia, obnovenie hospodárskeho rozvoja a prevencia – nemajú nárok na pomoc FSEÚ, ale môžu spĺňať podmienky EŠIF.

► **Ďalšie informácie o [Fonde solidarity EÚ](#).**

4.6. TC 6: zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov

TC 6 A EŠIF

EFRR a **KF** investujú do účinného zásobovania vodou, čističiek odpadových vôd, opätovného využívania vody, nakladania s odpadom a zelenej infraštruktúry. Financujú aj činnosti zamerané na znižovanie znečistenia ovzdušia súvisiaceho s dopravou, zlepšovanie infraštruktúry verejnej dopravy a propagácie alternatívnych foriem prepravy.

EFRR samostatne podporuje investície do diverzifikácie miestnych hospodárstiev prostredníctvom ochrany a zveľaďovania kultúrneho dedičstva a krajiny. Finančne podporuje udržateľný a integrovaný rozvoj miest cez udržateľnú mestskú kanalizáciu, opatrenia na odkrývanie pôdy, ako aj obnovu kontaminovaných území a kultúrnej infraštruktúry.

EPFRV podporuje obnovu, ochranu a zlepšovanie biodiverzity vrátane oblastí Natura 2000 a farmárskych systémov s vysokou prírodnou hodnotou. Chráni aj európsku krajinu prostredníctvom environmentálne správnych spôsobov farmárčenia, ako sú:

- organické farmy,
- zavádzanie zón voľnej prírody vo farmárskych a lesných oblastiach,
- udeľovanie grantov poľnohospodárom a majiteľom lesov na náklady vzniknuté v oblastiach programu Natura 2000 a vo vymedzených koridoroch voľnej prírody,

- zvyšovanie účinnosti využívania vodných zdrojov v poľnohospodárstve,
- zavádzanie opatrení na zlepšenie kvality vody a pôdy.

EFNR podporuje prechod na environmentálne udržateľný rybolov. To zaručuje rovnováhu medzi kapacitou rybolovu a dostupnými rybárskymi zdrojmi a pomáha predchádzať neželanému lovu. Fond investuje do ekologických inovácií, ktoré znižujú vplyv rybárstva a akvakultúry na životné prostredie. K dispozícii sú aj finančné prostriedky na projekty v rámci akvakultúry, ktoré demonštrujú vysokú úroveň ochrany životného prostredia a poskytujú environmentálne služby. EFNR podporuje zvyšovanie súladu s pravidlami spoločnej rybárskej politiky, zlepšenie kontroly rybolovu a lepšie poskytovanie vedeckých údajov na vyhodnocovanie biologického stavu populácie rýb. Navyše podporuje rámcovú smernicu o morskej stratégii s cieľom dosiahnuť „dobrý environmentálny stav“ všetkých morí do roku 2020.

ESF môže prispieť k tomuto tematickému cieľu zlepšovaním vzdelávania a odbornej prípravy vedcov, študentov, učiteľov a nezamestnaných, čím sa zlepšia ich zručnosti a kvalifikácia v súvislosti so životným prostredím. ESF môže pomôcť pri vytváraní nových pracovných miest v odvetví životného prostredia a turizmu. **EPFRV** a **EFNR** disponujú aj ďalšími finančnými zdrojmi na rozvoj špecifických zručností daného odvetvia v poľnohospodárstve a rybnom hospodárstve.

OCHRANA ZELENÉHO PÁSU OKOLO MESTA VITORIA

Zelený pás mesta Vitoria v Španielsku pozostáva zo skupiny parkov a oblastí s vysokou ekologickou hodnotou, ktoré obklopujú celé mesto. Pás slúži ako nárazníková zóna (tzv. zelené pľúca) medzi mestskou oblasťou a okolitým vidieckym prostredím. Projekt poskytuje riešenie na obnovu a ochranu znehodnotených miest s vysokou ekologickou hodnotou a pomáha odpovedať na dopyt verejnosti po exteriérových rekreačných oblastiach.

Iniciatíva zveľaduje zručnosti v rámci biodiverzity a vytvára pracovné miesta tým, že poskytuje školenia starostlivosti o zelené oblasti, záhradníctva a organického záhradníctva, ako aj programy krajiny tvorby pre dlhodobu nezamestnaných. Ako doplnok financovania z KF si projekt zabezpečil podporu ESF pre školenia a výskumné programy, aby sa dosiahla účinná správa zeleného pásu.

► **Ďalšie informácie** o [zelenom páse mesta Vitoria](#).

TC 6 A INÉ NÁSTROJE EÚ

EŠIF a podprogram [LIFE pre životné prostredie](#) sa navzájom dopĺňajú, keďže ich priority v súvislosti so životným prostredím a účinnosťou zdrojov sú podobné. Podprogram LIFE pre životné prostredie podporuje projekty v rámci environmentálnej účinnosti a účinnosti zdrojov, prírody a biodiverzity, správy životného prostredia a informácií.

EFRR, KF a LIFE v rámci priority „životné prostredie a účinnosť využívania zdrojov“ môžu podporovať investície v odvetviach spracovania odpadu a vodohospodárstva s cieľom podporiť účinnosť zdrojov. Podobne môžu spolufinancovať projekty, ktoré chránia biodiverzitu a prírodné dedičstvo.

Projekty môžu tieto dva zdroje financovania kombinovať prostredníctvom vytvárania paralelných projektov na konkrétnom mieste s financovaním LIFE. Nasleduje niekoľko príkladov projektov LIFE, ktoré využili kombináciu doplnkových fondov.

OUT OF LAPLAND (Z OBLASTI LAPLAND)

Projekt v centrálnej časti oblasti Lapland pomohol pri presadzovaní ekoturizmu a rekreačných aktivít v piatich najväčších chránených oblastiach v regióne. Spojil finančné zdroje LIFE+ a EFRR na vybudovanie potrebnej turistickej infraštruktúry, ako sú turistické trasy a vyhliadky na sledovanie vtákov. Ďalšie projekty skombinovali finančné zdroje prostredníctvom rovnakého postupu.

► **Ako ďalší príklad si pozrite projekt** [BirdLife \(Život vtákov\)](#) v Slovinsku.

ZVYŠOVANIE POČTU RYSOV ŠPANIELSKYCH V ANDALÚZII

Úvodný projekt LIFE+ realizovaný regionálnou vládou Andalúzie pomohol stanoviť najlepší spôsob spustenia plánu na obnovu populácie rysa španielskeho. Následný projekt LIFE+ realizoval sériu koordinovaných ochranných opatrení vrátane:

- zvyšovania počtu prirodzenej koristi a zlepšenia prepojenia medzi jednotlivými biotopmi,
- opätovného osídlenia rysmi a ich monitorovania v starostlivo vybraných oblastiach,
- riešenia problémov v „čiernych“ oblastiach, v ktorých bol tento druh zvlášť ohrozený,
- realizácie kampaní na pozdvihnutie povedomia s cieľom dosiahnuť väčšie pochopenie obyvateľov a návštevníkov pre ochranu rysa.

EPFRV poskytol finančné prostriedky na prebiehajúce práce na úprave biotopu prostredníctvom platieb užívateľom pôdy, ktorí mali krajinu prispôbiť potrebám rýsa.

EFRR ďalej spolufinancoval významné ochranné činnosti vrátane vytvorenia dôležitých chovných staníc a zariadení pre návštevníkov.

Výsledkom tohto integrovaného finančného modelu sú rýsy vychované v chovných staniciach EFRR, ktoré sa bezpečne pohybujú v novom biotope v narastajúcom počte. Je to vďaka iniciálnym prácam prebiehajúcim v rámci programu LIFE a opakovaným investíciám z EPFRV.

► **Ďalšie informácie** o [projekte LIFE a rysovi španielskom](#).

OCHRANA PODMORSKÝCH BIOTOPOV V ANDALÚZII

Podmorské porasty morskej trávy druhu *Posidonia oceanica* patriace k Andalúzii sú jedinečným ekosystémom, ktorý zvyšuje kvalitu ovzdušia, chráni pobrežie pred eróziou a je domovom hojnej populácie rýb. Biotop svojou prírodnou krásou priťahuje aj mnoho turistov. Tento ekosystém bol však ohrozovaný znečistením, kotviacimi loďami, nekontrolovaným lovom vlečnými sieťami, miestnym rybolovom, ako aj zvýšeným množstvom exotických invazívnych druhov rastlín a živočíchov. Hlavným cieľom projektu LIFE+ Nature bolo zlepšiť ochranu porastov morskej trávy *Posidonia oceanica*.

EFRH podporil tento projekt LIFE+ prostredníctvom doplňujúcej finančnej pomoci pri vybudovaní umelých útesov a vymedzujúcich bójí na označenie hraníc oblasti.

Vďaka výraznému zvýšeniu povedomia navyše tucty dobrovoľníkov každoročne pomáhajú kontrolovať stav tohto dôležitého a ohrozeného ekosystému v Stredozemnom mori.

► **Ďalšie informácie** o [podmorských porastoch trávy *Posidonia oceanica*](#).

Spoločenská výzva programu **Horizont 2020 „Boj proti zmene klímy, životné prostredie, účinnosť zdrojov a suroviny“** sa zameriava na dosiahnutie hospodárstva a spoločnosti, ktoré sú odolné voči zmene klímy a účinne využívajú zdroje. K napĺňaniu potrieb rastúcej svetovej populácie chce prispievať ochranou a udržateľným riadením prírodných zdrojov a ekosystémov a dosiahnutím udržateľných dodávok a využívania surovín.

Činnosti v rámci tohto pracovného programu reagujú na medzery vo vedomostnej základni potrebnej na pochopenie zmien v životnom prostredí, identifikujú politiky, metódy a nástroje, ktoré by na tieto výzvy reagovali čo najúčinnejšie, a podporujú inovátorov a podniky pri uvádzaní zelených riešení na trh.

Možno tiež vytvárať spoločné projekty s EŠIF napríklad na financovanie infraštruktúry nakladania s odpadom.

Prepojenia sa dajú nájsť aj v programe **Kreatívna Európa** v rámci cezhraničných programov európskej územnej spolupráce. EFRR¹⁵ a KF podporujú projekty, ktoré pomáhajú zachovať, chrániť a rozvíjať prírodné a kultúrne dedičstvo. Činnosti môžu zhrňať renováciu kultúrnych budov, iniciatívy v oblasti turizmu a vzdelávacie projekty.

Granty programu Kreatívna Európa môžu potenciálne finančne podporiť rôzne medzinárodné projekty a projekty spolupráce. Nižšie nájdete dva príklady projektov financovaných prostredníctvom EFRR v rámci programu cezhraničnej spolupráce južnej baltskej oblasti, ktoré ukazujú, ako táto finančná podpora môže skutočne priniesť regiónom pridanú hodnotu.

PROPAGÁCIA KULTÚRNEHO DEDIČSTVA AKO PROSTRIEDOK POMOCI REGIÓM

Štyri regióny južného Baltického mora – Bornholm v Dánsku, Rügen v Nemecku, Świnoujście v Poľsku a juhovýchodné Skåne vo Švédsku – sú hraničnými oblasťami bohatými na prírodnú krásu a kultúrne dedičstvo. V dôsledku demokratického vývoja vo východnej a strednej Európe a z dôvodu ich geografickej blízkosti je rozumné, aby tieto štyri regióny spolupracovali na dosahovaní spoločných cieľov. S finančnou podporou programu pre južný Baltik projekt Four Corners Heritage (Dedičstvo štyroch kútov) propagoval každý z regiónov ako samostatnú oblasť.

Zvýrazňoval mnohoraké archeologické skvosty a historické udalosti, ktoré z tohto regiónu urobili fascinujúce miesto na návštevu a bývanie. Prostredníctvom profesionálneho vytvárania sietí a úzkej spolupráce vznikli spoločné projekty v rámci kultúry, turizmu, komunikácie a infraštruktúry a ich úspešná realizácia priniesla výhody celému regiónu. Projekt jednoznačne Štyri kúty spropagoval ako oblasť, ktorú treba navštíviť, a vo veľkej miere ju zviditeľnil na medzinárodnej scéne.

Projekt SeaSide (Pobrežie) je ďalšou iniciatívou financovanou v rámci programu pre južný Baltik. Zahŕňal pobrežné oblasti Dánska, Nemecka, Litvy, Poľska a Švédska a využil spoločné námorné kultúrne dedičstvo, ktoré tieto regióny spája.

Cez projekt sa realizovali rôzne festivaly s námorníckou tematikou, ktoré predviedli spoločné námorné kultúrne dedičstvo regiónu udržiavané v pobrežných mestách. Iniciatíva zvaná „Baltic Sail“ (Plavba Baltikom) prepojila tieto festivaly a ponúkla výlety loďou medzi mestami Gdańsk v Poľsku, Klaipėda v Litve, Karlskrona vo Švédsku, Nysted v Dánsku a Rostock a Sassnitz v Nemecku. Tieto výlety sa propagovali na medzinárodnom trhu a výrazne zvýšili počet turistov v regióne. Spojená výstava spoločného námorného kultúrneho dedičstva sa navyše ukázala ako populárna atrakcia. Projekt SeaSide (Pobrežie) vo všeobecnosti predstavil oblasť južného Baltiku ako dôležitú turistickú destináciu doma aj v zahraničí.

15 Upozorňujeme, že investície do renovácií historických budov alebo kultúrneho dedičstva budú prioritou EFRR len vtedy, ak sú súčasťou celkovej stratégie hospodárskeho rozvoja a prinášajú danému územiu alebo osobitnej znevýhodnenej komunite priame sociálno-ekonomické výhody (napr.: pozitívny vplyv na turizmus alebo na remeslá a tradičné odvetvia priemyslu).

4.7. TC 7: podpora trvalo udržateľnej dopravy a odstraňovanie kapacitných obmedzení v kľúčových sieťových infraštruktúrach

Transeurópske dopravné siete (TEN-T – Trans-European Transport Networks) sú plánované ako súbor cestných, železničných, vzdušných a vodných dopravných sietí Európy. Od januára 2014 má **EÚ novú politiku dopravnej infraštruktúry, ktorá spája celý kontinent**. Táto politika vyplní medzery v dopravných sieťach členských štátov, odstráni kritické miesta, ktoré stále hatia plynulú prevádzku vnútorného trhu, a prekoná technické prekážky, ako sú aktuálne nezlučiteľné štandardy železničnej dopravy. Navyše podporuje a posilňuje bezproblémové dopravné spojenia pre cestujúcich a nákladnú dopravu a zároveň pri tom využíva technológie.

TC 7 A EŠIF

EFRR a **KF** podporujú rôzne investície v rámci siete TEN-T vrátane:

- pripájania sekundárnych a terciárnych uzlov k sieti TEN-T,
- ekologických dopravných systémov,
- spolupracujúcich železničných systémov,
- inteligentných systémov distribúcie, uloženia a prenosu energie.

EPFRV môže dopĺňať investície z programov EFRR a KF v hlavných sieťach TEN-T prostredníctvom podpory miestnej a vidieckej dopravnej infraštruktúry i dopravných služieb vo vidieckych oblastiach. V poľnohospodárstve možno podporiť inovatívne nízkouhlíkové a energeticky účinné dopravné technológie.

TC 7 A INÉ NÁSTROJE EÚ

V rámci programu Horizont 2020 má komponent [inteligentnej, zelenej a integrovanej dopravy](#) rozpočet 6,3 miliardy EUR určený na pomoc pri rozvoji dopravných systémov, ktoré účinne využívajú zdroje a rešpektujú životné prostredie.

V rámci [dopravy NPE](#) bude k dispozícii 26,25 miliardy EUR určených na spoločné financovanie projektov TEN-T. NPE finančne podporuje projekty „spoločného záujmu,“ ako sú projekty EÚ v oblasti infraštruktúry s vysokou pridanou hodnotou.

NPE dopĺňa **EFRR**, **KF** a **EPFRV** a investície z týchto fondov do siete TEN-T by mali zabezpečovať, že mestské a vidiecke oblasti budú ťažiť z príležitostí vytvorených hlavnými sieťami. Členské štáty sú preto nabádané k tomu, aby vopred určili podpornú schému, v rámci ktorej sa budú realizovať jednotlivé projekty infraštruktúry TEN-T. To umožňuje správne plánovanie a účinné využívanie investícií.

Geografické spolupôsobenie: NPE sa zameriava najmä na vopred definované projekty EÚ s vysokou pridanou hodnotou v rámci koridorov hlavnej siete TEN-T. Tieto kľúčové investície do infraštruktúry môžu spolupracovať s projektmi financovanými v rámci EFRR, KF a EPFRV umiestnenými v iných častiach hlavnej siete TEN-T, ako aj vo všeobecnej sieti.

Projekty žiadajúce o granty NPE pre projekty spoločného záujmu EÚ s vysokou pridanou hodnotou môžu podať žiadosť aj o podporu EŠIF. Sú to:

- projekty v iných častiach hlavnej siete TEN-T, ktoré nie sú vopred definované v Prílohe I nariadenia o NPE,
- projekty v rámci všeobecnej siete TEN-T,
- multimodálne dopravné uzly spájajúce sekundárnu infraštruktúru so sieťou TEN-T.

ZLEPŠENIE ŽELEZNIČNÝCH SPOJENÍ V BALTSKOM KORIDORE

V rámci koridoru hlavnej siete Severné more – Baltik môže vopred definovaný projekt výstavby novej priamej severojužnej železničnej trate cez mestá Tallinn, Riga, Kaunas a Varšava ťažiť z finančných prostriedkov NPE. Zmodernizuje sa spojenie medzi baltskou železničnou traťou a Vilniusom, hlavným mestom Litvy. Keďže spojenie medzi mestami Kaunas a Vilnius sa tiež nachádza na hlavnej sieti TEN-T, ale nie je cezhraničným projektom ani projektom na riešenie kritického miesta v sieti, je vhodným kandidátom na finančnú podporu EŠIF.

V prípade **paralelných projektov** v spoločnej oblasti možno rozvoj infraštruktúry podporiť v rámci NPE a „mäkkých“ činností podporovaných prostredníctvom EŠIF. Napríklad spoločne s budovaním alebo inováciami infraštruktúry hlavnej siete financovanými v rámci NPE môže EŠIF podporovať činnosti určené na propagáciu medziregionálnej spolupráce medzi záujmovými stranami alebo zníženie vplyvu infraštruktúry na životné prostredie, ako sú napríklad iniciatívy čistej lodnej dopravy rozvinuté v regióne Baltského mora.

MODERNIZÁCIA PROJEKTU RAIL BALTICA

Prípravná štúdia uskutočniteľnosti modernizácie cezhraničného projektu Rail Baltica v dĺžke 1 520 km bola financovaná z KF. V rámci programu INTERREG mohol EFRR vytvoriť regionálnu sieť záujmových strán a pozdvihnúť povedomie verejnosti a priemyselného odvetvia. Cezhraničná súčasť – rekonštrukcia železničných tratí Tartu-Valga – získala podporu grantu NPE (TEN-T) vo výške 10,8 milióna EUR.

Nachádzanie inovatívnych riešení dopravných problémov, ako je mestská mobilita a logistika, predstavuje všeobecnú spoločenskú potrebu. Je to oblasť, v ktorej mnohé regióny a členské štáty identifikovali svoje konkurenčné výhody a potenciálne silné stránky v rámci výskumu a inovácií. Dôležité je preto prijímať inovatívne riešenia založené na výskume a vývoji, ktoré môžu vyriešiť dopravné problémy.

Ak sa v ročných pracovných programoch kladie na to prioritou, finančné prostriedky programu **Horizont 2020** môžu pomôcť verejným orgánom spolufinancovať požiadavky na inovatívne tovary a služby. Môžu tiež pomôcť pri verejnom obstarávaní vo fáze pred komerčným využitím, pri verejnom obstarávaní inovatívnych riešení a pri často komplexných obstarávacích procesoch.

Program Horizont 2020 môže financovať základný a aplikovaný výskum a inovácie, kým EFRR alebo KF môžu podporiť ich realizáciu.

PROJEKT TIGER SA ZAHRYZOL DO LOGISTIKY V NÁKLADNEJ DOPRAVE

Projekt TIGER financovaný v rámci programu RP7 je veľký integrovaný projekt spolupráce na rozvoj železničnej dopravy v sieťach nákladnej logistiky. Skratka TIGER je odvodená z výrazu „Transit via Innovative Gateway concepts solving European- intermodal Rail needs“ (Tranzit cez inovatívne vstupné koncepty riešiace intermodálne potreby európskej železničnej dopravy) a všíma si štyri základné obmedzenia európskej dopravy:

- Riešenie výrazného nárastu požiadaviek na nákladnú mobilitu a nedostatočnú infraštruktúru.
- Vstupné prístavy EÚ sú zahŕtené pre ťažkosti s presúvaním dopravy na pevninu.
- Situácia v oblasti životného prostredia a zmeny klímy si vyžaduje udržateľnú mobilitu. Podporuje sa presun na iné spôsoby prepravy.
- Plánovanie nákladov a výstavby ukazuje, že akékoľvek rozšírenie infraštruktúry prinesie zisk najskôr o desaťročie. Dôraz sa preto kladie na vyťaženie najvyššieho možného výkonu z dostupnej európskej infraštruktúry.

Na ďalšie problémy sa poukazuje prostredníctvom štyroch pilotných projektov v rámci iniciatívy TIGER DEMO financovanej cez EFRR.

► **Ďalšie informácie** o projekte [TIGER DEMO](#).

INTELIGENTNÁ ŽELEZNIČNÁ ENERGETICKÁ SIEŤ

Projekt Ferro Smart Grid vyvinul prvú inteligentnú sieť na riadenie energie v oblasti železničnej dopravy. Integroval vlaky pripojené do siete, ako aj pomocné inštalácie a elektrické vozidlá, aby sa dosiahli účinné, bezpečné a udržateľné dodávky elektrickej energie.

S odhodlaním dosiahnuť cieľ bol vyvinutý experimentálny predvádzací prototyp s podporou EFRR. Siedmy rámcový program pre výskum v rámci projektu MERLIN podporil ďalšie štádium, ktoré preukázalo realizovateľnosť integrovaných riadiacich systémov na dosiahnutie udržateľnejšej a optimalizovanej spotreby energie v elektrických systémoch európskych železníc.

► **Ďalšie informácie** o projekte [Ferro Smart Grid](#).

4.8. TC 8: podpora trvalo udržateľnej a kvalitnej zamestnanosti a podpora pracovnej mobility

Hlavnou prioritou je riešenie nezamestnanosti a sociálnych následkov nedávnej finančnej krízy. Zlepšovanie odolnosti pracovného trhu a investície do ľudského kapitálu sú nevyhnutné prostriedky pomoci spoločnostiam pri najímaní zamestnancov a prispôsobovaní sa zmenám. Prispievajú tiež k aktivite a zamestnanosti väčšieho počtu ľudí. Členské štáty by zároveň mali byť aktívnejšie pri zlepšovaní zamestnateľnosti dlhodobo nezamestnaných, ako aj staršej a mladšej generácie.

Ako súčasť stratégie Európa 2020 EÚ od súhlasila cieľovú mieru zamestnanosti žien a mužov vo výške 75 % do roku 2020. **Agenda New Skills for New Jobs** (Nové zručnosti pre nové zamestnania) je jednou z hlavných iniciatív Komisie, ktoré pomôžu EÚ dosiahnuť cieľ v rámci zamestnanosti do roku 2020. Predstavuje súbor konkrétnych činností, ktoré zavedú reformy na zlepšenie flexibility a bezpečnosti na pracovnom trhu, vybaví ľudí správnymi zručnosťami

potrebnými pre dnešné a budúce pracovné miesta, zlepšia vytváranie pracovných miest a ich kvalitu a zabezpečia lepšie pracovné podmienky.

TC 8 A EŠIF

V rámci tohto tematického cieľa by sa členské štáty mali zamerať na dosahovanie vnútroštátnych cieľov zamestnanosti pomocou podpory **ESF** pre príslušné politiky.

Činnosti podporované ESF sa zameriavajú na udržateľnú integráciu do pracovného trhu cez aktívnu inklúziu a pracovnú a geografickú mobilitu. Úspešné projekty tiež ťažia z rozvoja miestnych iniciatív v rámci zamestnávania a sietí zamestnávateľov a vzdelávania. Realizácia ochrany mládeže si vyžaduje intenzívnu spoluprácu so sociálnymi partnermi, službami zamestnanosti a vzdelávacími a školiacimi orgánmi. Kľúčom je spolupráca so zamestnávateľmi, ktorí mladým ľuďom poskytujú pracovné miesta prepojené s výučbou.

EPFRV môže tiež financovať školenia odbornej prípravy, semináre a konzultácie. Podpora môže zahŕňať krátkodobé návštevy fariem a lesných hospodárstiev, ako aj krátkodobé výmeny v oblasti ich riadenia. Prináša výhody ľuďom pracujúcim v poľnohospodárskom, potravinárskom a lesníckom odvetví, ako aj pre malé a stredné podniky vo vidieckych oblastiach. Navyše pomáha rozvíjať pracovné zručnosti a zlepšovať kvalitu zamestnanosti. EPFRV podporuje aj vstup mladých ľudí do poľnohospodárskeho odvetvia cez rozličné schémy pre mladých poľnohospodárov.

Zvyšovanie zamestnanosti a územnej súdržnosti je prioritou **EFNR** a bude sa realizovať prostredníctvom miestneho rozvoja riadeného spoločenstvom. Celkový cieľ hospodárskeho rastu sa dosahuje cez sociálne začleňovanie, vytváranie pracovných miest, poskytovanie podpory v rámci za-

mestnatel'nosti a pracovnej mobility v pobrežných oblastiach a vnútrozemských spoločenstvách.

EFRR pomáha podnikateľským inkubátorom a poskytuje investičnú podporu pre samostatne zárobkovo činné osoby a mikropodniky. Podporuje tiež rast prispievajúci k zamestnanosti prostredníctvom rozvoja upadajúcich priemyselných regiónov a zlepšovaním prístupu ku kľúčovým prírodným a kultúrnym zdrojom.

Podpora môže zahŕňať aj miestne rozvojové iniciatívy a pomoc pre štruktúry, ktoré poskytujú susedské služby pre tvorbu pracovných miest, ak sú mimo rámca nariadenia o ESF 1304/2013¹⁶.

Európska územná spolupráca (EÚS) nakon podporuje propagáciu udržateľnej a kvalitnej zamestnanosti, pracovnú mobilitu, cezhraničnú mobilitu, spoločné miestne iniciatívy v rámci zamestnanosti, informačné a poradenské služby a spoločné školenia.

SOCIÁLNE CENTRUM DENNEJ STAROSTLIVOSTI ZIEDUGRAVAS

Finančné prostriedky EFRR a ESF pomohli vybudovať sociálne centrum dennej starostlivosti s názvom Ziedugrivas v lotyšskom regióne Skrīveru. Centrum poskytuje dočasnú sociálnu starostlivosť, ako aj služby alternatívnej starostlivosti pre zdravotne postihnuté osoby v regióne. Činnosti sa zameriavajú na rozvoj sociálnych zručností, učenia a voľnočasové služby.

Financie EFRR sa použili na rekonštrukciu budovy, v ktorej centrum sídli. V rámci prác sa centrum stalo prístupné pre zdravotne postihnuté osoby vďaka inštalácii výťahu a vstupnej rampy, ako aj iného dôležitého vybavenia na zabezpečenie hladkého chodu centra.

Finančné prostriedky ESF zlepšili zamestnatel'nosť a integráciu rôznych skupín vrátane:

- zdravotne postihnutých osôb,
- ľudí na dôchodku,
- veľkých rodín a rodín s jedným rodičom,
- detí, ktoré trpia závislosťami alebo zažívajú násilie,
- ľudí s chýbajúcimi základnými zamestnaneckými alebo sociálnymi zručnosťami.

V rámci projektu sa vytvoril program sociálnej rehabilitácie, ktorý zastrešuje služby domácej starostlivosti. Ponúkala sa aj odborná príprava pre sociálnych pracovníkov.

Koncom roka 2013 služby centra pravidelne využívalo asi 162 ľudí. Okrem tohto zlepšený program sociálnej rehabilitácie v čase jeho realizácie využilo 523 ľudí.

FINANČNÁ PODPORA PRE DVE CENTRÁ STAROSTLIVOSTI V ÍRSKU

Detské jasle Obair Community Crèche v obci Newmarket-on-Fergus v grófstve Clare získali podporu z EFRR aj ESF v rámci regionálneho operačného programu pre juh a východ 2000 – 2006.

16 Nariadenie (EÚ) č. 1304/2013 Európskeho parlamentu a Rady.

Finančné prostriedky sa použili na zavedenie kapitálového investičného programu a platy zamestnancov. Jasle využívajú tri miestnosti určené na starostlivosť o deti od troch mesiacov do šesť rokov. Jasle Obair Community Crèche sú neziskovou organizáciou, ktorá poskytuje cenovo prijateľnú, dostupnú, vysoko kvalitnú a bezpečnú starostlivosť o deti z obci Newmarket-on-Fergus a okolitej oblasti.

Stredisko podpory Knockanrawley v meste Tipperary tiež získalo podporu z EFRR aj ESF v rámci regionálneho operačného programu pre juh a východ. Tieto finančné prostriedky sa rovnako použili na zavedenie kapitálového investičného programu a finančnú podporu v rámci nákladov na zamestnancov.

TC 8 A INÉ NÁSTROJE EÚ

S cieľom dosiahnuť pridanú hodnotu a vplyv by sa malo rozvíjať spolupôsobenie medzi **programom EÚ pre zamestnanosť a sociálne inovácie (ZaSI)**, ESF a inými programami EÚ, zvlášť v oblastiach pokrytých tromi osami ZaSI:

- modernizácia zamestnanosti a sociálnych politík prostredníctvom [osi PROGRESS](#),
- pracovná mobilita prostredníctvom [osi EURES](#),
- prístup k mikrofinanciám a sociálnemu podnikaniu prostredníctvom [osi mikrofinancií a sociálneho podnikania](#).

Cez os PROGRESS program ZaSI podporí inovácie sociálnej politiky a politiky pracovného trhu, ktoré poskytujú inovatívne riešenia sociálnych potrieb na vnútroštátnej úrovni. Táto os tiež pomôže posúdiť uskutočniteľnosť pracovných a sociálnych inovácií pred ich opätovnou realizáciou vo väčšej mierke. Ďalšie informácie nájdete na [webových stránkach programu ZaSI](#).

Erasmus+ môže pomôcť vybaviť študentov všetkých úrovní vzdelávania príslušnými zručnosťami a kompetenciami a uľahčiť im prechod zo vzdelávacieho procesu do pracovného pomeru. Študentom, stážistom, zamestnancom a dobrovoľníkom ponúka príležitosť stráviť isté obdobie v zahraničí a zvýšiť si tak zručnosti a zamestnateľnosť.

Erasmus+ sa zameriava na:

- zlepšovanie zručností a kompetencií prostredníctvom medzinárodnej mobility učiteľov aj študentov,
- zlepšovanie spolupráce medzi vzdelávacími a mládežníckymi inštitúciami a inštitúciami odbornej prípravy prostredníctvom partnerstiev medzi vzdelávacími inštitúciami, verejnými orgánmi, podnikmi a mládežníckymi organizáciami,
- podporu reforiem politík prostredníctvom rozvoja vzdelávania, nástrojov transparentnosti a uznania kvality, experimentovania v rámci politík a podpory pre rôzne zainteresované organizácie.

► **Ďalšie informácie o programe Erasmus+.**

Cieľ 3 **programu EÚ v oblasti zdravia** sa zameriava na inovatívne, účinné a udržateľné zdravotnícke systémy.

EŠIF môže rozšíriť činnosti rozvinuté v rámci programov **ZaSI**, **Erasmus+** a **programu EÚ v oblasti zdravia** postupným kombinovaním finančných prostriedkov. V rámci jedného projektu však kombinovanie fondov nie je možné.

Fond pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF – Asylum, Migration and Integration Fund) pomáha pri lepšom riadení migrácie prostredníctvom podpory pre orgány činné v rámci migrácie v členských štátoch podľa ich sociálnych a hospodárskych potrieb. Presadzuje aj účinnú integráciu občanov tretích krajín. EŠIF môže rovnako podporiť integráciu občanov tretích krajín v rámci pracovného trhu.

► **Ďalšie informácie o [Fonde pre azyl, migráciu a integráciu](#).**

4.9. TC 9: podpora sociálneho začleňovania, boj proti chudobe a akejkol'vek diskriminácii

Európska platforma boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu je jednou zo siedmich iniciatív stratégie Európa 2020 pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast. Má pomôcť členským štátom v ich úsilí pozdvihnúť 20 miliónov ľudí z chudoby a sociálneho vylúčenia do roku 2020.

Systémy sociálnej ochrany musia bojovať proti vplyvom hospodárskej krízy, podporovať sociálne začleňovanie a predchádzať chudobe prostredníctvom:

- prijatia stratégií začleňovania,
- poskytovania účinnej a primeranej podpory príjmu,
- zavádzania metód boja proti chudobe vrátane chudoby detí,
- zabezpečenia širšieho prístupu k cenovo dostupným a vysoko kvalitným službám, ako sú sociálne a zdravotnícke služby, starostlivosť o deti, bývanie a dodávky energie,

- posilňovania prepojenia medzi sociálnou pomocou a aktivačnými opatreniami cez ponuku osobnejších služieb,
- zlepšenia využívania dostupných služieb.

TC 9 A EŠIF

Pre tento TC je na vnútroštátnej úrovni vyhradených 20 % rozpočtu **ESF**.

Fond podporí aktívne politiky začlenenia s cieľom zabezpečiť lepšiu spoluprácu medzi vzdelávaním, systémami dávok a politikami pracovného trhu. Zabezpečí sa tak sociálna súdržnosť pre najviac znevýhodnených občanov a pomôže sa nezamestnaným znova sa zapojiť do pracovného trhu.

Komponent podpory príjmov v rámci aktívnej stratégie začleňovania by mal byť financovaný z ESF. Mal by slúžiť len ako dočasné opatrenie, ktoré pripraví pôdu na vytváranie pracovných miest. Schémy verejnej zamestnanosti budú podporované len ako prechodné opatrenia s cieľom vybaviť ľudí zručnosťami, kompetenciami a kvalifikáciou potrebnou pri opätovnom zaoberaní sa do pracovného trhu.

Členské štáty môžu pri vytváraní a realizácii integrovaných stratégií na podporu najviac znevýhodnených oblastí a skupín, ako sú Rómovia, využiť tzv. mapy chudoby. Integrácia marginalizovaných spoločenstiev môže tiež zahŕňať miestny rozvoj riadený spoločenstvom (CLLD – Community-led local development). Na zvýšenie účinnosti činností ESF zameralých na zlepšenie prístupu k cenovo dostupným, udržateľným a vysoko kvalitným zdravotníckym službám sa majú využiť EŠIF pri investovaní do sociálnej a zdravotníckej infraštruktúry v menej rozvinutých regiónoch a vidieckych oblastiach.

EPFRV prispieva k tomuto TC vďaka zameraniu sa na sociálne začleňovanie cez zacielené činnosti. Môžu tu patriť investície do základných služieb a infraštruktúry, ako je starostlivosť o deti, elektronická inklúzia, koncepty miestneho rozvoja, partnerstvá a investície zahŕňajúce rozličné sociálne služby.

Ďalšia podpora je k dispozícii prostredníctvom pomoci pre začínajúce podniky s cieľom pomôcť pri raste malých fariem a uchrániť ich pred chudobou. EPFRV tiež podporuje schémy priamych platieb spoločnej poľnohospodárskej politiky, ktoré takisto zohrávajú významnú rolu v boji proti chudobe v poľnohospodárstve.

EFRR môže podporiť investície do zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry. Tieto investície podporujú vnútroštátny, regionálny a miestny rozvoj, znižujú nerovnosti v prístupe k primeraným zdravotníckym službám, podporujú sociálne začleňovanie prostredníctvom zlepšovania prístupu k sociálnym, kultúrnym a rekreačným službám a pomáhajú pri prechode z inštitucionálnych na komunitné služby.

Finančné prostriedky tiež pomáhajú znevýhodneným spoločenstvám pri regenerácii. Hrajú dôležitú rolu aj pri úspechu stratégií miestneho rozvoja riadeného spoločenstvom.

V rámci cezhraničnej spolupráce je podpora EÚS k dispozícii pri zlepšovaní sociálneho začleňovania, v boji proti chudobe a pri riešení rôznych foriem diskriminácie. Navyše cezhraničný program PEACE poskytuje pomoc pri presadzovaní sociálnej a hospodárskej stability prostredníctvom činností, ktoré sa zameriavajú na zvyšovanie súdržnosti medzi spoločenstvami.

TRI PROJEKTY SOCIÁLNEHO ZAČLEŇOVANIA V ČESKEJ REPUBLIKE

V Moste v Českej republike vznikli tri projekty zamerané na boj proti sociálnemu vylúčeniu. Všetky tri prebiehajú v mestskej časti Chanov a sú úzko prepojené. Časť Chanov je známa svojou vysokou mierou nezamestnanosti, nízkym štandardom bývania a drobnou kriminalitou. Z 1 500 obyvateľov je 90 % Rómov. Ide o tieto projekty:

- program integrácie sociálne vylúčených – príspevok ESF: 900 000 EUR,
- mládežnícke centrum, príspevok EFRR – 400 000 EUR,
- multifunkčné centrum – príspevok EFRR: 700 000 EUR.

Všetky tri projekty poskytujú miestnym obyvateľom poradenské služby v rozličných oblastiach vrátane vzdelávania, zamestnanosti, rodinného života a voľnočasových aktivít.

Tieto tri projekty jednoducho poskytujú miestnym ľuďom miesto, kde sa môžu naučiť zručnosti v rámci IT, hrať rôzne športy a študovať. Všetky projekty spolupracujú s úradom práce, školicami strediskami, miestnymi školami a organizáciami učňovskej prípravy.

PROGRAM PRE NAJMENEJ ROZVI- NUTÉ MIKROREGIÓNY (LDMR – LEAST DEVELOPED MICRO- REGIONS PROGRAMME)

Program LDMR je experimentálny a v tomto prípade sa zapája do využívania rôznych finančných nástrojov EÚ na podporu hospodárskeho a sociálneho rozvoja vo vybratých regiónoch Maďarska. Územný prístup je skombinovaný s plánovaním na základe zdrojov, ktoré zahŕňa miestne spoločenstvá a orgány. Tie sa navzájom dohodli, aké projekty sú potrebné v ich regióne. Ich prácu napomáhajú externí odborníci, avšak rozhodujúca právomoc v oblasti financií zostáva v rukách mikroregiónov.

Program LDMR spolufinancujú EFRR a ESF.

BERLÍNSKY PROJEKT NEIGHBOUR- HOOD MANAGEMENT (SUSEDSKÉ RIADENIE)

Vďaka zavedeniu susedských rád v znevýhodnených mestských častiach Berlína miestni obyvatelia rozhodujú, aké projekty treba financovať, aby sa zlepšili podmienky ich bývania. Na potlačenie sociálnej segregácie a iných sociálnych problémov v niektorých častiach Berlína po zjednotení mestské orgány spustili v roku 1999 intervenčnú stratégiu Neighbourhood Management Berlin. Viac ako desaťročie to bol hodnotný nástroj zlepšovania „sociálne integrovaného mesta“ Berlín.

Tieto oblasti trpeli viditeľným zanedbaním verejných priestorov, ako aj nezamestnanosťou, závislosťou od štátnej pomoci a nedostatkom sociálnej a etnickej integrácie.

Cieľom programu Neighbourhood Management Berlin (NMB) podporovaného Európskou úniou bola zmena tejto situácie a vytvorenie susedstiev solidarity s rovnakými príležitosťami rozvoja pre susedstvá aj ich obyvateľov.

Kľúčovými partnermi projektu boli miestni obyvatelia, ktorí spolupracovali s odborom mestského senátu pre mestský rozvoj a životné prostredie, s miestnou samosprávou a tímami susedského riadenia. Podstatnú úlohu zohrávali aj miestne subjekty, ako bytové spoločenstvá, školy, podniky a komunitné centrá.

TC 9 A INÉ PROGRAMY EÚ

Os PROGRESS a os mikrofinancií a sociálneho podnikania programu **ZaSI** sú pre TC 9 zvlášť dôležité.

V rámci **programu EÚ v oblasti zdravia** sú významné rôzne ciele vrátane:

- cieľa 1: podporovať zdravie, predchádzať chorobám a pomáhať rozvoju prostredia podporujúceho zdravý životný štýl v rámci zásady „zdravie vo všetkých politikách,“
- cieľa 3: prispievať k inovatívnym, účinným a udržateľným systémom zdravotníctva,
- cieľa 4: uľahčovať prístup k lepšej a bezpečnejšej zdravotnej starostlivosti pre občanov EÚ.

V prípade týchto programov nie je možné kombinovať fondy v rámci jedného projektu alebo činnosti, ale možno vytvárať paralelné alebo sekvenčné projekty.

4.10. TC 10: investície do školstva, odbornej prípravy a učňovskej prípravy na získavanie zručností a poskytovanie celoživotného vzdelávania

TC 10 A EŠIF

Investície v rámci **ESF** by mali:

- podporovať rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu na všetkých úrovniach,
- reštrukturalizovať a modernizovať postupy,
- zlepšovať zhodu medzi dodávanými zručnosťami a dopytom pracovného trhu,
- pripravovať vzdelávacie systémy na prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo.
- Úspešné investície vyžadujú partnerstvo medzi vyšším vzdelávaním, odvetvím učňovského vzdelávania a odbornej prípravy (VET – vocational education and training), výskumom, podnikmi a pracovným trhom.

EPFRV prispieva k tomuto TC prostredníctvom:

- podpory učňovskej prípravy a činností zameraných na získavanie zručností, ako sú kurzy odbornej prípravy, semináre a konzultácie,
- financovania ukážkových činností a činností v rámci informovanosti ako prínosov pre ľudí pracujúcich v poľnohospodárskych, potravinárskych a lesníckych odvetviach, správcov pôdy a malé a stredné podniky vo vidieckych oblastiach,
- krátkodobých návštev fariem a lesných hospodárstiev, ako aj výmen v oblasti ich riadenia,
- finančnej podpory poradenských služieb pre malé a stredné podniky a vzdelávacích zariadení vo vidieckych oblastiach.

EFRR môže pomôcť pri rozvoji infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy. Vzdelávanie, odborná a učňovská príprava na získavanie zručností a poskytovanie

celoživotného vzdelávania môžu ďalej získať investície z programov európskej územnej spolupráce.

TC 10 A INÉ NÁSTROJE EÚ

Akcie Marie Skłodowska-Curie (MSCA – Marie Skłodowska-Curie actions) v rámci programu Horizont 2020 podporujú zamestnanosť vo výskume a pracovnú mobilitu výskumníkov. Mali by byť v súlade s investíciami ESF v tejto oblasti.

ESF možno tiež použiť ako doplnok finančných prostriedkov **Erasmus+** pre odchádzajúcich študentov, stážistov či učňov (kľúčová činnosť 1) na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni. Granty Erasmus+ sú určené na pokrytie rôznych výdavkov, ako je cestovanie, náklady na pobyt, knihy a vybavenie. ESF nemožno použiť na zvýšenie grantov jednotlivým príjemcom, ktorí už dostávajú granty Erasmus+. ESF však možno použiť na financovanie grantov pre tzv. účastníkov v programe Erasmus+ „s nulovou mobilitou v EÚ,“ ktorí nedostávajú granty Erasmus+, ale navštevujú inštitúcie, ktoré sa zúčastňujú programu Erasmus+ a dostávajú finančnú podporu na riadenie.

ESF možno použiť aj na financovanie právnych, doplňujúcich alebo priamo súvisiacich činností v partnerských inštitúciách, ktoré sa zúčastňujú programu Erasmus+ v rámci **strategického partnerstva, vedomostných aliancií alebo aliancií pre sektorové zručnosti** (kľúčová činnosť 2). Činnosti v začiatkoch rozvinuté v rámci podpory politiky programu Erasmus+ (kľúčová činnosť 3) možno rozvinúť na vyššej úrovni pomocou ESF.

V ktoromkoľvek z týchto prípadov musí financovanie prebiehať sekvenčne, paralelne alebo ako alternatíva. V rámci jedného projektu nie je možné fondy kombinovať.

Cieľ 3 **programu EÚ v oblasti zdravia**, ktorý sa zameriava na inovatívne, účinné a udržateľné zdravotnícke systémy, zahŕňa činnosti na podporu vzdelávania a odbornej prípravy zdravotníckeho personálu.

4.11. TC 11: posilňovanie inštitucionálnej kapacity verejných orgánov a zúčastnených strán a efektívnej verejnej správy

Kvalita verejnej správy má priamy vplyv na hospodárske prostredie a je preto kľúčová pre stimuláciu produktivity, konkurencieschopnosti a rastu. Modernizácia verejných inštitúcií bola preto uvedená ako jedna z kľúčových priorít EÚ pre úspešnú realizáciu stratégie Európa 2020.

Budovanie inštitucionálnych kapacít vo verejnej správe a súdnictve je podporované z ESF a EFRR s cieľom vytvoriť inštitúcie, ktoré sú:

- stabilné a predvídateľné,
- dostatočne flexibilné na to, aby reagovali na mnohé spoločenské zmeny,
- otvorené dialógu s verejnosťou,
- schopné zavádzať nové riešenia politík a poskytovať lepšie služby.

Investície do ľudského kapitálu vo verejnom sektore sa orientuje na účinnejšie organizačné postupy, moderné riadenie a motivovaných a zručných štátnych zamestnancov a sudcov.

TC 11 A EŠIF

Podpora **ESF** sa zameriava na horizontálne reformy s cieľom presadzovať lepšie riadenie. Kľúčové činnosti môžu zahŕňať:

- rozvoj zručností na všetkých úrovniach profesionálnej hierarchie,
- modernizáciu a optimalizáciu interných postupov vo verejných inštitúciách a službách,
- zlepšovanie formulácie a realizácie politík,
- zlepšovanie integrácie medzi inštitúciami a so záujmovými stranami,
- zlepšovanie poskytovania služieb a ich kvality,
- rozvoj vhodných organizačných štruktúr,
- zavádzanie stratégií a politík v rámci ľudských zdrojov,
- rozvoj informačných a technických zdrojov.

Tento typ podpory bude možný len v členských štátoch, v ktorých sa nachádza aspoň jeden menej rozvinutý región, alebo v členských štátoch, ktoré majú nárok na pomoc z Kohézneho fondu.

ESF navyše podporí budovanie kapacít vo všetkých typoch regiónov prostredníctvom:

- zlepšenia kapacity záujmových strán, ako sú sociálni partneri a mimovládne organizácie,
- rozvoja odvetvových a územných paktov v oblastiach zamestnanosti, sociálneho začleňovania, zdravia a vzdelávania na všetkých územných úrovniach.

Podpora z **EFRR** a **KF** bude k dispozícii pre verejné inštitúcie, sociálnych partnerov a iné mimovládne organizácie s cieľom:

- posilniť inštitucionálnu kapacitu a účinnosť verejnej správy a verejných služieb v súvislosti s realizáciou EFRR a KF,
- podporiť a doplniť činnosti ESF vrátane potreby poskytnutia vybavenia a infraštruktúry na podporu modernizácie verejných služieb v oblastiach, ako sú zamestnanosť, vzdelávanie, zdravie, sociálne politiky a colníctvo,
- budovať administratívnu kapacitu v súvislosti s európskou územnou spoluprácou (iba EFRR).

TC 11 A INÉ NÁSTROJE EÚ

Program pre justíciu¹⁷ podporuje justičnú spoluprácu v občianskoprávných a trestnoprávných záležitostiach, pomáha pri školení sudcov, prokurátorov a iných odborníkov v oblasti práva. Tiež podporuje činnosť EÚ v rámci riešenia problémov s drogami. Program pomáha zabezpečiť riadny prístup k spravodlivosti pre ľudí a podniky v Európe.

Program sa realizuje cez analytické činnosti, prípravu príručiek a správ, konferencie, činnosti odbornej prípravy, rozličné formy vzájomného učenia sa a spolupráce, ako aj rozvoj a údržbu systémov a nástrojov vrátane ďalšieho rozvoja európskeho portálu elektronickej justície. Rozpočet je 378 miliónov EUR.

Program riadi Európska komisia prostredníctvom výziev na predkladanie ponúk. Zapojiť sa môžu všetky orgány a právne subjekty. Ziskové subjekty môžu podávať žiadosti v spojení s neziskovými alebo verejnými organizáciami.

► **Ďalšie informácie o programe pre justíciu.**

Program pre práva, rovnosť a občianstvo podporuje a chráni konkrétne práva a slobody osôb odvodené z právnych predpisov EÚ. Podporuje rovnosť pohlaví, boj proti všetkým formám diskriminácie a rasizmu. Ďalej sa zameriava na účinnú a konzistentnú realizáciu nástrojov a politík v súvislosti s právnymi predpismi EÚ v členských štátoch, kde zároveň podporuje cezhraničnú spoluprácu a výmenu poznatkov.

Podporované činnosti budú zahŕňať analytické činnosti, konferencie, činnosti odbornej prípravy, rozličné formy vzájomného učenia sa a spolupráce, ako aj podporu pre mimovládne organizácie pri realizácii činností s európskou pridanou hodnotou a podporu členských štátov pri realizácii európskych nástrojov a politík. Rozpočet programu predstavuje 439 miliónov EUR.

Program riadi Európska komisia prostredníctvom výziev na predkladanie ponúk. Do programu sa môžu zapojiť všetky orgány a právne subjekty. Ziskové subjekty môžu podávať žiadosti v spojení s neziskovými alebo verejnými organizáciami.

► **Ďalšie informácie o programe pre práva, rovnosť a občianstvo.**

Program Európa pre občanov¹⁸ sa zameriava na zvelaďovanie poznávania EÚ, jej histórie a rozmanitosti jej občanmi. Sústreďuje sa aj na európske občianstvo a zlepšovanie podmienok občianskeho a demokratického zapájania sa občanov vďaka pochopeniu procesu tvorby politík EÚ a propagácii príležitostí. Celkový rozpočet programu predstavuje 185 miliónov EUR.

17 [Nariadenie \(EÚ\) č. 1382/2013](#)

18 [Nariadenie \(EÚ\) č. 390/2014](#)

Program riadi Európska komisia prostredníctvom Výkonnej agentúry pre vzdelávanie, audiovizuálne umenia a kultúru. Žiadosti v rámci otvorených výziev na predkladanie ponúk môžu odovzdať všetky záujmové strany propagujúce európske občianstvo a integráciu, zvlášť miestne a regionálne orgány, družobné výbory, organizácie občianskej spoločnosti atď.

► **Ďalšie informácie o programe Európa pre občanov.**

Program Hercule III¹⁹ bojuje proti podvodom a iným protiprávnym činnostiam, ktoré ovplyvňujú finančné záujmy EÚ, vrátane pašovania cigariet a falšovania tovaru. Prispieva k zvýšeniu nadnárodnej spolupráce a koordinácie na úrovni EÚ medzi orgánmi členských štátov, Komisiou a úradom OLAF. Program poskytuje technickú pomoc orgánom členských štátov na posilnenie ich prevádzkových a investigatívnych kapacít. Financuje aj odbornú prípravu, konferencie a semináre pre odborníkov v oblasti presadzovania práva, ktoré zlepšujú ich zručnosti a umožňujú výmenu poznatkov a osvedčených postupov.

► **Ďalšie informácie o programe Hercule III.**

Fond pre vnútornú bezpečnosť bol založený s cieľom posilniť spoluprácu polície a bojovať proti organizovanému zločinu. Medzi jeho hlavné priority patrí zlepšovanie vnútroštátnych kapacít na boj s korupciou, ochrana hospodárstva pred kriminálnou infiltráciou a znižovanie počtu podnetov vďaka zhabaniu a konfiškácii majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti. Primárnymi cieľovými skupinami sú orgány zaoberajúce sa presadzovaním práva a iné bezpečnostné orgány.

► **Ďalšie informácie o Fonde pre vnútornú bezpečnosť.**

Program Pericles²⁰ financuje výmeny, pomoc a odbornú prípravu pre orgány, banky a iné subjekty zapojené do boja proti falšovaniu eura – v rámci eurozóny aj v krajinách EÚ mimo eurozóny. Jeho cieľom je lepšia ochrana eurobankoviek a euromincí v Európe a na celom svete. Zabezpečuje, aby opatrenia proti falšovaniu mali v celej EÚ rovnaký účinok a zároveň sa rešpektovali osobitné vnútroštátne tradície a zlepšovala spolupráca medzi orgánmi. Celkový rozpočet dostupný pre tento program v rámci aktuálneho viacročného finančného rámca je 7,3 milióna EUR a realizuje sa na základe ročných pracovných programov.

► **Ďalšie informácie o programe Pericles.**

---

19 Nariadenie (EÚ) č. 250/2014 – Ú. v. EÚ L 84, 20. 3. 2014, s. 6.

---

20 Nariadenie (EÚ) č. 331/2014 – Ú. v. EÚ L 103, 05. 4. 2014

5. ĎALŠIE UŽITOČNÉ INFORMÁCIE

5.1. Online kontrolný zoznam pre príjemcov

K dispozícii je online kontrolný zoznam, ktorý pomáha pri výbere fondov EÚ dostupných pre rozličné typy investícií a kategórie príjemcov.

5.2. Zviditeľnenie financovania EÚ

Príjemcovia fondov EÚ sú povinní vo svojich materiáloch oznámiť finančnú podporu z fondov EÚ. Na tento účel v nich majú uviesť emblém EÚ a príslušný text zdôrazňujúci charakter finančnej podpory.

[Usmernenia](#) s názvom „Používanie emblému EÚ v súvislosti s programami EÚ: Usmernenia pre príjemcov finančnej podpory EÚ a iné tretie strany“ vysvetľujú celý proces a sú k dispozícii vo všetkých jazykoch EÚ.

5.3. Financovanie EÚ a Charta základných práv

Činnosti podporované z fondov EÚ musia byť v súlade s právnymi predpismi EÚ a príslušnými vnútroštátnymi právnymi predpismi. Široký prehľad príslušných platných predpisov Únie pokrýva medzi inými Charta základných práv, ktorá je od prijatia Lisabonskej zmluvy právne záväzná.

Platí pre členské štáty pri akejkoľvek realizácii právnych predpisov EÚ. Preto je dôležité, aby príjemcovia zabezpečili, že ich projekty sa budú realizovať v plnom súlade s Chartou základných práv.²¹

---

21 Ďalšie informácie o [Charte základných práv](#) a [úplný text Charty](#) možno nájsť na stránkach Komisie. Užitočným online nástrojom, ktorý umožňuje používateľom prístup k informáciám o základných právach v EÚ a jej členských štátoch, je [Chartopédia](#) Agentúry EÚ pre základné práva.

6. SLOVNÍK

AMIF	Fond pre azyl, migráciu a integráciu (Asylum, Migration and Integration Fund)
CLLD	Miestny rozvoj riadený spoločnosťou (Community-Led Local Development)
COSME	Konkurencieschopnosť podnikov a malých a stredných podnikov (Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises)
EACEA	Výkonná agentúra pre vzdelávanie, audiovizuálne umenia a kultúru (Education, Audiovisual and Culture Executive Agency)
EASME	Výkonná agentúra pre malé a stredné podniky (Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprise)
EEN	Európska sieť podnikov (Enterprise Europe Network)
EFG	Nástroj vlastného imania pre rast (Equity Facility for Growth)
EFNR	Európsky fond pre námorníctvo a rybárstvo
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EIB	Európska investičná banka
EIF	Európsky investičný fond
EIT	Európsky inovačný a technologický inštitút
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
ERV	Európska rada pre výskum
ESF	Európsky sociálny fond
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
EUR	Euro
EURES	Európske služby zamestnanosti (European Employment Services), európska sieť pracovných miest
EÚS	Európska územná spolupráca
FNS	Systém oznamovania podvodov (Fraud Notification System)
FSEÚ	Fond solidarity Európskej únie
GR	Generálne riaditeľstvo
H2020	Horizont 2020
HND	Hrubý národný dôchodok
HTA	Posúdenie zdravotníckej technológie (Health Technology Assessment)
IKT	Informačné a komunikačné technológie
INEA	Výkonná agentúra pre inovácie a siete (Innovation and Network Executive Agency)
IPA	Nástroj predvstupovej pomoci (Instrument for Pre-Accession Assistance)
ITI	Integrované územné investície (Integrated Territorial Investment)
KČ	Kľúčová činnosť (Key Action)
KF	Kohézny fond
KIC	Znalostné a inovačné spoločenstvo (Knowledge and Innovation Community)
LEITs	Vedúce postavenie v rámci podporných a priemyselných technológií (Lea-

	dership in Enabling and Industrial Technologies)
LGF	Nástroj pre úverové záruky (Loan Guarantee Facility)
LIFE	„L'Instrument Financier pour l'Environnement“/ finančný nástroj pre životné prostredie
MAS	Miestna akčná skupina
MERIKA	Akcelerátor poznatkov a inovácií výskumu morskej energie (Marine Energy Research Innovation and Knowledge Accelerator)
MSCA	Akcie Marie Skłodowska-Curie (Marie Skłodowska-Curie actions)
MSP	Malé a stredné podniky
NCFE	Nástroj na financovanie prírodného kapitálu (Natural Capital Financing Financial instrument)
NCPs	Národné kontaktné miesta (National Contact Points)
NGO	Mimovládna organizácia (Non-governmental organisation)
NPE	Nástroj na prepojenie Európy
OLAF	Európsky úrad pre boj proti podvodom (European Anti-fraud Office)
OP	Operačný program
PA	Dohoda o partnerstve (Partnership Agreement)
PEACE	Program EÚ na podporu mieru a zmierenia v Severnom Írsku a pohraničnej oblasti Írska
PRV	Program rozvoja vidieka
R&D	Výskum a vývoj (Research and Development)
R&I	Výskum a inovácie (Research and Innovation)
RO	Riadiaci orgán
RP7	Siedmy rámcový program
SPP	Spoločná poľnohospodárska politika
TEN-T	Transeurópska dopravná sieť (Trans-European Transport Network)
TC	Tematický cieľ
VET	Učňovské vzdelávanie a príprava (Vocational Education and Training)
ZaSI	Program pre zamestnanosť a sociálne inovácie

Európska Komisia

Usmernenie pre príjemcov európskych štrukturálnych a investičných fondov
a súvisiacich nástrojov EÚ

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie

2014 – 58 s. – 21,0 x 29,7 cm

ISBN 978-92-79-46071-5

doi: 10.2776/732876

AKO ZÍSKAŤ PUBLIKÁCIE EÚ?

Bezplatné publikácie:

- na stránke EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>),
- na zastúpeniach a delegáciách Európskej únie. Príslušné kontaktné údaje získate na internete (http://ec.europa.eu/index_sk.htm) alebo zaslaním faxu na číslo +352 2929-42758.

Platené publikácie:

- na stránke EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Platené publikácie (napr. ročné edície *Úradného vestníka Európskej únie a správy o prípadoch Súdneho dvora Európskej únie*):

- prostredníctvom obchodného zástupcu Úradu pre vydávanie publikácií Európskej únie (http://publications.europa.eu/others/agents/index_sk.htm).

